

GÖTEBORGS UNIVERSITET

En ny förskollärarytbildning

En kritisk studie kring lärarutbildningen LP11 med fokus på estetiska
läroprocesser

Sissel Aas, Mari Philipsson

Examensarbete LAU390

Handledare: Marie-Louise Hansson-Stenhammar

Examinator: Karin Nelson

Rapportnummer: VT12-6100-03

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: En ny förskollärarytbildning

Författare: Sissel Aas, Mari Philipsson

Termin och år: VT-12

Kursansvarig institution: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Marie-Louise Hansson-Stenhammar

Examinator: Karin Nelson

Rapportnummer: VT12-6100-03

Nyckelord: Förskollärarytbildning, lärande, variation, estetiska läroprocesser

Sammanfattning:

Syftet med vår uppsats är att undersöka eventuella konsekvenser av införandet av den nya förskollärarytbildningen LP11, för studenternas utbildning, arbetsmarknadens förväntningar och barns lärande. Vår huvudfråga är *Hur kommer de eventuella konsekvenserna för barns lärande och arbetsmarknadens förväntningar se ut efter införandet av LP11?* Vi har genom fyra samtalsintervjuer undersökt olika områdens syn på LP11. Vi har också bearbetat litteratur vilken beskriver den teoretiska anknytning vi har valt till uppsatsen, vilket är det sociokulturella. Tidigare forskning kommer också redovisas med hjälp av tre huvudrubriker, vilka vi också har använt som analysmall till avsnittet *Analys och Diskussion*. Vi har genom litteraturen definierat begrepp vi använder i uppsatsen, vilka är *variation* och *estetiska läroprocesser*.

I resultatdelen redovisar vi intervjuerna och gör sedan en analys av resultatet kopplat till tidigare forskning av vårt område. Resultatet visar att det finns delade meningar om huruvida det kommer uppstå konsekvenser för avsaknaden av inriktningar vid LP11. Vår uppsats har betydelse för läraryrket eftersom utbildningen ligger till grund för den pedagogiska verksamhet som bedrivs på förskolor. Förändras utbildningen, förändras också verksamheten.

Förord

När vi under hösten 2011 tillsammans skulle komma fram till vad vår uppsats skulle handla om, kändes det naturligt för oss båda att skriva om skapande verksamhet och estetiska läroprocesser, då det ligger oss varmt om hjärtat. Vi började diskutera vad vår utbildning hade gett oss, och kom in på att vår inriktning nu skulle tas bort, vilket redan hade diskuterats när vi läste inriktningen. Utifrån det väcktes en nyfikenhet och förundran om hur den nya förskollärarytbildningen såg ut. Vad kommer studenter vid LP11 att få med sig, och blir det några konsekvenser av införandet av den nya lärarutbildningen för barnens lärande?

Denna uppsats kommer inte kunna svara på hur framtidens barns kommer att lära, eller hur förskolechefernas förväntningar på studenterna vid LP11 kommer att se ut. Utbildningen vi undersöker i denna uppsats är så pass ny att det knappt finns forskning kring den nya förskollärarytbildningen LP11. Den utbildning vi själva läst (LP01) är också relativt ny, och har enligt Lärarförbundet inte hunnit förankra sig i den verksamhet vi själva kommer att möta inom en snar framtid. Dock kommer uppsatsen ge en bild av hur personer inom olika relevanta områden för uppsatsen tänker kring den nya förskollärarytbildningen och dess eventuella konsekvenser.

Uppsatser liksom denna, som undersöker en ny lärarutbildning, är viktiga eftersom lärarutbildningen är början till ett långt led av konsekvenser. I slutet av detta led står barnens utveckling i en förskole- och skolmiljö där lärarnas kompetens och profession blir avgörande för barnens lärande.

Vi vill rikta ett stort tack till Ylwa Andersson, Elisabeth Mellgren, Anna-Mia Nilsson och Stina Odsvik för deras bidrag till uppsatsen genom intervjuer. Vi vill också tacka vår handledare Marie-Louise Hansson-Stenhammar för hennes vägledning på resans gång.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	6
1.1 Bakgrund.....	7
1.2 Läroplanen för förskolan.....	9
2. SYFTE OCH PROBLEMFÖRMULERING	10
2.1 Frågeställningar.....	10
3. TEORETISK ANKNYTNING	10
3.1 Sociokulturellt perspektiv på lärande.....	10
3.1.1 Kultur.....	11
3.1.2 Mediering.....	12
3.1.3 Situerat lärande.....	12
4. TIDIGARE FORSKNING	12
4.1 Pedagogens kunskapsfördjupningar.....	12
4.2 Skapande verksamhet som metod och innehåll.....	13
4.3 Variation i lärandet och konsekvenser av detta för barns utveckling.....	14
5. CENTRALA BEGREPP	15
5.1 Variation.....	15
5.2 Estetiska läroprocesser.....	15
6. METOD	16
6.1 Design.....	16
6.2 Urval.....	16
6.2.1 Presentation av respondenterna.....	17
6.3 Datainsamling.....	17
6.4 Dataanalys.....	17
6.5 Trovärdighet.....	18
6.6 Etiska överväganden.....	19
7. RESULTATREDOVISNING	19
7.1 Pedagogernas kunskapsfördjupningar.....	19
7.1.1 Fördjupande kunskaper.....	19
7.2 Skapande verksamhet som metod och innehåll.....	20
7.2.1 Synen på estetiska läroprocesser och skapande verksamhet.....	20
7.2.2 Synen på nya förskolläraryrket.....	21
7.3 Variation i lärandet och konsekvenser av detta för barns utveckling.....	22
7.3.1 Eventuella konsekvenser av avsaknaden av inriktningar på LP11 för barns lärande.....	22
7.3.2 Arbetsmarknadens förväntningar.....	23
8. ANALYS OCH DISKUSSION	23
8.1 Pedagogernas kunskapsfördjupningar.....	24
8.2 Skapande verksamhet som metod och innehåll.....	25
8.3 Variation i lärandet och konsekvenser av detta för barns utveckling.....	26
9. SLUTSATSER	27
9.1 Vidare forskning.....	29
9.3 Slutord.....	30

REFERENSLISTA.....	31
---------------------------	-----------

BILAGOR

1. Inledning

Vi är två studenter som hösten 2009 och våren 2010 läste inriktningen *Skapande verksamhet för tidigare åldrar*, vilken var belagd mestadels på HSM (Högskolan för scen och musik). Där fick vi grundläggande kunskaper om teorier kring och metoder för användandet av olika uttrycksformer, såsom musik, bild, rytmik, drama och dans, i arbetet med barns utveckling. Vi fick möjlighet att tillämpa våra kunskaper i praktiken genom VFU (Verksamhetsförlagd Utbildning), och har fått förståelse för hur de estetiska läroprocesserna kan bidra till en mer varierad pedagogisk verksamhet. Vi fick även möjlighet att utveckla förmågan att tolka och värdera olika förskolors sätt att arbeta med skapande verksamhet på ett kritiskt sätt. Genom detta har vi fått förståelse för hur ett varierat arbetssätt och mångfalden av metoder kan gynna förskolans pedagogiska verksamhet. Vi kommer under rubriken centrala begrepp att definiera hur vi tolkar *estetiska läroprocesser* och *variation* i vår uppsats.

Vi kommer på grund av vår bakgrund använda skapande verksamheter och estetiska läroprocesser som utgångspunkt för exempel i vår uppsats. Vi kommer undersöka den nya lärarutbildningen LP11 (lärarprogrammet 2011) i relation till vår egen utbildning LP01 (lärarprogrammet 2001), där studenter vid den nya lärarutbildningen saknar möjlighet att fördjupa sina kunskaper i valbara inriktningar. Det är denna avsaknad av fördjupning som vi i denna uppsats kritiskt granskar, och vill därför undersöka de eventuella konsekvenserna för barns lärande, studenternas utbildning och arbetsmarknadens förväntningar. I LP01 fick vi djupgående kunskaper om skapande verksamhet i praktiska handlingar tillsammans med barn.

På grund av vår inriktning har vi fått redskap för att själva kunna fortsätta att utvecklas i de estetiska uttrycksformerna, vilket gynnar oss själva som förskollärare i det livslånga lärandet. Vi fick förståelse om skapande verksameters relevans för förskolan, och förmågan att kritiskt kunna ”värdera förskolans och skolans skapande verksamhet i ett didaktiskt, kommunikativt, kulturellt, vetenskapligt och etiskt perspektiv” (Göteborgs universitet, 2011). Vår inriktning *Skapande verksamhet för tidigare åldrar*, 60 hp (högskolepoäng) på lärarprogrammet LP01, representeras i förskolläraryrket LP11 (Lärarprogrammet 2011) i kursen *Estetiska läroprocesser för förskollärare*, 7,5 hp. *Skapande Verksamhet* kan också läsas som valbar specialisering på LP01, då på 30 hp. Efter att ha jämfört målen för kursplanerna LVS110 och LÖFÖ50 (Göteborgs universitet, 2011, Göteborgs universitet, 2010) ser vi att ovanstående djupgående kunskaper kring skapande verksamhet och förståelsen för dess relevans i förskolans verksamhet inte berörs i kursmålen för *Estetiska läroprocesser* i LP11.

Fram till hösten 2011 kunde blivande förskollärestudenter söka till Göteborgs Universitet och lärarutbildningen LP01. Då sökte de till en av elva inriktningar mot de tidigare åldrarna, och fick i utbildningen läsa 60 högskolepoäng (två terminer) med denna valbara inriktning. I och med riksdagsbeslutet den 28 april 2010 var den sammanhållna lärarexamen LP01 inte längre sökbar. Studenter som söker till lärarutbildningen söker nu till en av fyra program; förskolläraryrket, grundlärarprogrammet, yrkeslärarprogrammet och ämneslärarprogrammet (Göteborgs Universitet, 2012). Denna uppdelning av lärarprogrammet, vilken på Göteborgs universitet trädde i kraft höstterminen 2011, bidrar till

att studenter vid LP11 bara läser tillsammans med de som tar samma slags examen som de själva.

Förskolläraryrket LP11 innebär att studenten inte längre söker till utbildningen med en specifik inriktning, utan att alla studenter läser samma kurser och har samma kursupplägg som resterande studenter. Undantaget är sista terminen på förskolläraryrket utformas av två stycken valbara kurser, varav båda är 15 hp. Denna termin kan man bl.a. välja att läsa fortsättningskursen *estetiska läroprocesser 2*, som innefattar 15 hp. Vi kommer i undersökandet av LP11s struktur att lägga huvudfokus kring den obligatoriska kursen *estetiska läroprocesser* på 7,5 poäng, och inte den valbara kursen *estetiska läroprocesser 2* på 15 hp. Vi valde att inte undersöka studenternas möjlighet till att fördjupa sina kunskaper kring de estetiska läroprocesserna i förhållande till denna valbara kurs, eftersom det inte finns en preliminär kursplan tillgänglig för denna kurs.

1.1 Bakgrund

2001 implementerades lärarutbildningen LP01. Högskoleverket skulle sedan utvärdera hur programmet i högskolor och universitet följde upp forskningsanknytningar, fördjupat ämnesinnehåll och verksamhetsförlagd utbildning. I granskningen fann man att utbildningarna såg olika ut beroende på hur de olika lärosätena tolkat kraven. I utvärderingen riktades kritik mot den nya lärarutbildningen (LP01) och då framför allt mot utbildningens struktur, låga kravnivå och brist på forskningsbaserad utbildning. Kritik riktades också mot studenternas stora valmöjlighet i utbildningen, alltså rätten att välja fritt bland specialiseringar och inriktningar. LP01 ansågs komplicerad och svåröverskådlig med ett allmänt utbildningsområde, olika inriktningar och specialiseringar, kombinerat med verksamhetsförlagd utbildning och krav på examensarbete, vilket ledde till ”stora svårigheter för studenterna att göra relevanta vägval med tanke på möjligheter till framtida anställning” (SOU 2008:109). Regeringskansliet (2010) menar att den nya utbildningen LP11 ska leda till att förskollärare ska få den ”kunskap och kompetens som krävs för att möta de yngsta barnens behov av lärande och omsorg och ha mycket god kunskap i läs- och skrivinlärning och i grundläggande matematikinlärning”.

IPKL (Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande) fick i ansvar av LUN (Lärarutbildningsnämnden) i februari 2011, att vara programsamordnande institution. Innan dess skulle alla institutioner vid Göteborgs universitet ansöka om examensrätt, vilket dåvarande UFL (Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning) gick ut med som uppdrag 2009. Uppdraget gick ut på att alla institutioner skulle förbereda och ge förslag på hur man tänker sig att deras institution skulle vara en del av den nya lärarutbildningen. HSM har tidigare varit ansvarig för vår inriktning, *Skapande Verksamhet för tidigare åldrar*, och är nu ansvarig institution för kursen *Estetiska läroprocesser* vid det nya förskolläraryrket. HSM finns också med i andra kurser på programmet där de ”gästspelar”, och kommer med inslag av deras arbetssätt och metoder såsom workshops och gestaltningar.

Efter att ha läst vår inriktning känner vi att våra kunskaper i de estetiska läroprocesserna har fördjupats, och att vi känner oss tillräckligt bekväma i användandet av de estetiska uttrycksformerna för att omsätta dem i verksamheten på en förskola. Vi tror att två terminer

med heltidsstudier med vår inriktning var nödvändig för att kunskaperna skulle fördjupas, och att vi nu kan använda dessa i olika sammanhang i en verksamhet på en förskola. Under vår utbildning har vi träffat många andra studenter, som läst andra inriktningar, där vi tillsammans har fått dela erfarenheter med varandra. I förskollärarytbildningen (LP11) går studenterna tillsammans med samma grupp under hela utbildningen, vilket leder till att förskollärare inte kommer ha förutsättningar att ta del av till exempel grundskollärares erfarenheter, tankar och insikter, och vice versa. Under vår VFU har vi också fått erfara att olika kunskapsfördjupningar ligger till grund för verksamheten på en förskoleavdelning. Vi har alltså uppfattningen om att varierade inriktningar på utbildningen både är gynnsamma för vår egen utbildning, men också i praktiken på en förskola.

När vi sökte till lärarprogrammet hösten 2008, sökte vi till en specifik inriktning. Vi hade elva olika inriktningar att välja bland, vilka var *Barn och ungas uppväxtvillkor, lärande och utveckling, Kultur och språk för tidigare åldrar, Kunskap och fantasi, Matematik och naturvetenskap för tidigare åldrar, Människa natur och samhälle, Natur och matematik i barnens värld, Skapande verksamhet för tidigare åldrar, Svenska för tidigare åldrar, Kulturellt meningsskapande genom musik, rytmik och drama* och *Samhällsorienterande ämnen för tidigare åldrar*. (Göteborgs universitet, 2011). Vi har tolkat det som att dessa elva inriktningar representeras i den nya förskollärarytbildningen, men utan valbara inriktningar. Förskollärarytprogrammet (LP11) består nu av 7,5 hp kurser, istället för inriktningar och specialiseringar.

Vi kommer i vår uppsats att använda oss av skolverkets läroplan för förskolan, Lpfö 98, reviderad 2010 (Skolverket, 2011) eftersom att det är den aktuella läroplanen. Vi kommer i resterande delar av uppsatsen att endast referera till denna läroplan. I och med vår egen bakgrund väljer vi att fördjupa oss kring de estetiska läroprocesserna, där vi vill visa på att skapande verksamhet bara är en del av den variation som läroplanen efterfrågar i den pedagogiska verksamheten på en förskola. Vi vill genom intervju undersöka hur de eventuella konsekvenserna av detta kommer att påverka arbetsmarknadens förväntningar och krav på förskollärare vid den nya lärarutbildningen. Uppsatsen kommer att utgå ifrån ett sociokulturellt perspektiv på lärande, vilket innefattar bland annat ett socialt lärande tillsammans med andra, processens värde och tron på det kompetenta barnet.

Den nya lärarutbildningen är ett aktuellt diskussionsämne i skolans värld, och är omdebatterat i media. Vi vill uppmärksamma den nya lärarutbildningen då vi anser att skolutveckling genererar en våg av eventuella konsekvenser i samhället. Vi anser därför att det är intressant att undersöka arbetsmarknadens förväntningar, men också de eventuella konsekvenserna för barnens lärande av den nya lärarutbildningen. I boken *Att skriva en bra uppsats* (Rienecker & Stray Jörgensen, 2008) finns olika argument för varför en uppsats är en bra uppsats. Detta ska som beskrivet lägga en sten till vetenskapens stora hus, och bidra till att mer vetenskaplig forskning finns tillgänglig för kommande studier inom olika områden. I vår uppsats gör vi detta ”genom att sätta ny information i skrift för första gången” (Rienecker & Stray Jörgensen 2008, s. 18). Vi undersöker i vår uppsats någonting som är mycket aktuellt, men samtidigt någonting mycket nytt på agendan. Det har varit svårt att hitta litteratur kring den nya

förskollärarytbildningen (LP11), eftersom den trädde i kraft för mindre än ett år sedan på Göteborgs universitet. Efter ett antal sökningar på GUPEA (Göteborgs universitet, 2009) konstaterar vi att det inte finns tidigare uppsatser på examensnivå som behandlar LP11.

Vi ser en avsaknad av möjligheten att fördjupa kunskaper i den nya förskollärarytbildningen, och ställer oss kritiska till ifall den nya lärarytbildningen kommer att kunna ge studenterna de metoder vi har fått med oss i vår inriktning, inom ett specifikt område.

1.2 Läroplanen för förskolan (Lpfö 98 rev. 2010)

Vi vill här redovisa några viktiga delar ur Lpfö 98 (reviderad 2010) som är relevanta för vår uppsats. Vi kommer att beskriva läroplanens strävansmål för arbetet med de estetiska uttrycksformerna, och kritiskt granska om LP11 ger studenter tillräckligt med redskap för att i den pedagogiska verksamheten bedriva arbetet med de uttrycksformer som nämns i läroplanen på ett lustfyllt sätt.

Lpfö 98 rev. 2010 (Skolverket, 2011) innehåller riktlinjer och strävansmål för den pedagogiska verksamhet som ska bedrivas i förskolan, och beskriver därigenom det uppdrag vi ska följa i vår yrkesprofession som förskollärare. I läroplanens uppdragsbeskrivning står det att ”förskolan skall lägga grunden för ett livslångt lärande”, och uppdragets ansvarsområden är disponerat på arbetslagets-, förskolans-, förskollärarens- och förskolechefens uppgifter i verksamheten. Arbetet i förskolan ska ses som en helhet, där grunden för innehållet består av omsorg, utveckling och lärande.

Barnen ska lära sig genom samspelet med de vuxna men också med varandra. Genom egen aktivitet ska barnen öka sin kompetens och utveckla nya kunskaper och insikter. Förskolan har ansvar för att stimulera barnens språkutveckling, liksom deras estetiska uttrycksformer och ekologiska insikter (SOU 2008:109).

Läroplanen tar upp en rad olika kunskaper som förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar. Genom varierade metoder och tillvägagångssätt anser vi att barn kan utveckla dessa kunskaper på ett lustfyllt sätt. ”Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta till vara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter” (Skolverket, 2011). Under rubriken tidigare forskning beskriver vi vidare lekens betydelse för barns lärande, och varför den är en viktig del av förskolans verksamhet.

Genom att arbeta med olika estetiska uttrycksformer (bild, sång och musik, drama, lek, rytmik, dans och rörelse) som både metod och innehåll, ska förskolan sträva efter att främja barns utveckling och lärande. Skapande verksamhet som metod kan till exempel innebära att barnen lär sig talraden (räkna ett, två, tre, fyra och så vidare) utantill genom att sjunga en sång där talraden finns med. Här lär sig barnen någonting *genom* att använda estetiska uttrycksformer. Skapande verksamhet som innehåll kan innebära att ett barn lär sig skillnaden på musikstycken med skiftande dynamik, genom att gestalta detta med sin kropp. I detta exempel lär sig ett barn någonting *om* de estetiska uttrycksformerna.

I arbetet med skapande verksamhet i förskolan, kan vi på ett naturligt och lustfyllt sätt främja estetiska läroprocesser, där barn får möjlighet att skapa och kommunicera med hjälp av de estetiska uttrycksformerna. Förskolan ska också ”sträva efter att varje barn får utveckla sin skapandeförmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer[...]”(Skolverket, 2011).

2. Syfte och problemformulering

Syftet med studien är att undersöka om förskolläraryrket LP11s struktur får konsekvenser för barns lärande och arbetsmarknadens förväntningar, och hur konsekvenserna i så fall ser ut.

2.1 Frågeställningar

1. Gynnas barns utveckling i den pedagogiska verksamheten av förskollärares olika inriktningar? I så fall hur?
2. Hur kan skapande verksamhet och estetiska läroprocesser vara en del av den mångfald som efterfrågas i Lpfö 98 (rev. 2010), för att uppnå de mål och följa de riktlinjer som förskolan strävar efter?
3. Hur kommer de eventuella konsekvenserna att se ut, både för barns lärande och för arbetsmarknadens förväntningar, när studenterna vid LP11 söker jobb och börjar arbeta?

3. Teoretisk anknytning

Vi kommer här redovisa uppsatsens teoretiska utgångspunkt, vilket är det sociokulturella perspektivet på lärande. I denna del kommer också några centrala begrepp i denna teori att redovisas, såsom *Kultur*, *Mediering* och *Situerat lärande*.

Lärandet ska baseras såväl på samspelet mellan vuxna och barn som på att barnen lär av varandra. Barngruppen ska ses som en viktig och aktiv del i utveckling och lärande. Förskolan ska ge barnen stöd i att utveckla en positiv uppfattning om sig själva som lärande och skapande individer. De ska få hjälp att känna tilltro till sin egen förmåga att tänka själva, handla, röra sig och lära sig dvs. bilda sig utifrån olika aspekter såsom intellektuella, språkliga, etiska, praktiska, sinnliga och estetiska (Skolverket, 2011).

3.1 Sociokulturellt perspektiv på lärande

Vi har i vår uppsats valt sociokulturellt lärandeperspektivet som teoretisk grund. ”Det sociokulturella perspektivet har i viss mån anammats inom skola och utbildning som ett sätt att förstå lärande[...] Lärandet beskrivs nu i sociokulturella termer som redskapsanvändning och med en klar utgångspunkt i pluralismens, mångkulturalitetens och det komplexa samhällets villkor” (Säljö, 2000, s. 87).

Säljö (2003) beskriver synen på kunskap och lärande ur ett historiskt perspektiv, och menar att gemensamma aktiviteter tillsammans med andra utvecklar vår föreställning om kunskap. Detta har blivit den ledande uppfattningen om kunskap inom skolans värld, istället för

föreställningen om att kunskap är någonting som finns inom oss, och någonting vi bara "har". Inom den sociokulturella teorin betonas det sociala, aktiva, involverade och kompetenta barnet, vilket blir en förutsättning för att lärande skall kunna ske tillsammans med andra (Aasebø Skarre & Melhuus, E., 2007). Även nyfödda barn är kompetenta, kunskapssökande och sociala varelser som "hör, ser känner, luktar, minns, bearbetar upplevelser" (Jederlund 2002, s. 22) och från första stund i livet relaterar till andra människor.

Säljö (2003) menar att det sociokulturella perspektivets tankar om lärande baserar sig i Vygotskijs idé om att interaktion med andra är en grund för lärande. Enligt Säljö (2003) menar Vygotskij att människan lär sig genom den sociala kontext som hon växer upp i, och att det är den sociokulturella omgivningens sätt att tänka, agera och kommunicera som former hennes föreställningsvärld. Kunskap blir då någonting som människan konstruerar gemensamt och delar med människor i hennes omgivning, och att kunskaperna i sig är beroende av vilken sociokulturell miljö hon växer upp i. Säljö (2003) menar att synen på kunskap som beroende av olika perspektiv, såsom kön, kultur, barns villkor och olika verksamheters sätt att arbeta. Aasebø Skarre och Melhuus E., (2007) menar att fostran och undervisning är en del av de kulturella processer som varje människa socialiseras in i, och att barns utveckling då också förändras beroende av de sociala, kulturella och historiska kontexter. Dessa kontexter utgör grunden för hur barns uppväxtvillkor ser ut, och det är alltså den miljö och kontext som barn växer upp i som påverkar deras utveckling och lärande, och förändras beroende på vilken kultur de tillhör under sin uppväxt.

3.1.1 Kultur

Ett begrepp i den sociokulturella teorin är *Kultur*, vilket kan tolkas på olika sätt i olika kontexter. Vi vill här reda ut begreppet i förhållande till uppsatsen. Säljö (2000) menar att kultur är ett begrepp som används för att beskriva den kontext där individen interagerar i sociala sammanhang och förhåller sig till den materiella omvärlden. Kultur kan beskrivas som en uppsättning av idéer, värderingar och kunskaper som skapas i en gemensam miljö med andra människor, vilka är unika för just den kulturen.

Aasebø Skarre och Melhuus E. (2007) skiljer på förskola och förskolekultur, vilket är ett exempel på hur kultur skiljer sig från olika kontexter i samhället. Varje förskola har en egen unik förskolekultur, som skapas genom att varje individ bidrar till den kultur som växer fram i gruppen. Den unika kulturen grundar sig i barns egna tolkningar, uttrycksformer och de aktiviteter som barnen anser betydelsefulla. Barnen på förskolan skapar egna gemenskaper och egna sätt att vara på, vilket också blir en del av den ständiga rörelse som förskolans kultur formas av. Aasebø Skarre och Melhuus E. menar att kultur är i ständig rörelse, och förändras beroende på hur individerna tolkar, förstår och använder sin omgivning. Detta leder till att varje individ är med och sätter sin egen prägel på hur deras förskolekultur utvecklas, vilket leder till att kulturen förändras med varje ny barngrupp. Gardner (1994) hävdar att det finns så kallade "idealsystem" som visar vilka intelligenser som framställs som mest relevanta, och att dessa är kulturellt betingade. Det är alltså den miljö du växer upp i som påverkar vilken av de olika intelligenserna du kommer att ha mest nytta av, och blir då idealet för just din kulturella omgivning.

3.1.2 Mediering

Ett annat av de centrala begreppen i den sociokulturella teorin om lärande är mediering och medierande redskap. Människor står inte ”i direkt, omedelbar och otolkad kontakt med omvärlden” (Säljö, 2000, s. 81), utan fysiska och intellektuella redskap används för att ta till sig den kunskap som är nödvändig för att förstå sin omvärld. Ett av de viktigaste medierande redskapen är enligt den sociokulturella teorin vårt språk (Säljö, 2000). Språket, vilket också är kulturbetingat, används alltså för att ta till sig kunskaper och förstå sin omgivning. Språk blir då en social förmåga för att kunna tolka användandet av olika språk i olika kontexter, vilket är någonting som människor erfar i sociala sammanhang i interaktion med andra.

3.1.3 Situerat lärande

Situerat lärande innebär att människor erfar kunskaper i olika situationer, men har kanske svårt att bruka dessa kunskaper i andra situationer, även om kunskaper är desamma. Detta kan jämföras med hur du till exempel löser en uppgift i vardagen, men klarar inte av att lösa samma uppgift i skolbänken med ett papper och en penna. Säljö (2003) hänvisar här till Vygotskij, som menar att lärandet i skolan är en mycket mer abstrakt process än det praktiska lärandet som människor stöter på i sin vardag genom personliga erfarenheter. Ett situerat lärande innebär insikten av ”[...] hur man agerar i en lokal och specifik praktik och att utveckla färdigheter som ofta kan vara mycket speciella.” (Säljö, 2003, s. 86)

Säljö (2003) diskuterar i sin artikel *Kobran nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning* kopplingen mellan skolans utveckling av lärandeteorier och arbetsmarknadens utveckling. Han menar att skolan har förändrats och inte längre är lika formell, utan att skolans innehåll är mer riktat mot samhällets strukturer. Det har visat sig att det finns andra situationer i livet där man erövrar kunskaper utanför skolan, till exempel genom medier, den växande fritidssektorn och föreningslivet. Människor arbetar tillsammans med andra, och förmågor som att kommunicera med andra, sammarbeta, lyssna och koordinera blir allt viktigare, då människor med olika kompetenser arbetar tillsammans i projektförm blir allt vanligare. I och med samhällets utveckling skaffar sig människor nya redskap till situerat lärande, såsom till exempel IT-utvecklingen och dess genomslag i samband med informationssökning och kommunikationsteknik.

4. Tidigare forskning

Vi kommer här att redovisa den tidigare forskning vi har bearbetat i vår uppsats. Vi har placerat in dem under tre huvudrubriker, vilka är grundade i våra frågeställningar, och är återkommande under andra rubriker i uppsatsen. Detta för att knyta an och se/skapa ett samband mellan de olika delarna.

4.1 Pedagogens kunskapsfördjupningar

För att barns fantasi och kreativa förmåga ska kunna utvecklas till fullo, behöver den pedagogiska verksamheten erbjuda en så stor bredd som möjligt av erfarenheter och upplevelser. Grundtanken i Lev S. Vygotskij teori kring barns erfarenheter kopplat till

fantasiutvecklingen (Vygotskij, 1995) , innebär att vi ska genom olika metoder ge dem så mycket erfarenhet som möjligt, för att deras fantasi och skapandeförmåga ska utvecklas. Vygotskij menar att ett barns fantasi utvecklas, blir produktivare och betydelsefullare ”ju större mängd verklighetselement de besitter i sin erfarenhet” (Vygotskij, 1995, s. 20). Dessa verklighetselement grundar sig i att barnen får se, höra och uppleva med olika sinnen. Gardner (1994) menar att varje människa besitter sin egen unika uppsättning av intelligenser, men att en människas prestationer aldrig uteslutande bygger på en enskild intelligens. 1983 kom Gardners teori om de multipla intelligenserna: *Språklig intelligens, Logisk matematisk intelligens, Musikalisk intelligens, Rumslig intelligens, Kroppslig-kinestetisk intelligens, Självkänedom & Social intelligens*. Kärnan i Gardners teori kring de olika intelligenserna innebär att varje individ besitter alla dessa intelligenser, men att intelligenserna är utvecklade på olika sätt och olika mycket hos varje individ. Detta visar på den bredd som Vygotskij menar att vi måste erbjuda barnen, för att deras kreativa förmåga ska kunna utvecklas. Genom att erbjuda barnen en bredd av upplevelser, kan verksamheten också komma åt alla barns unika uppsättning av intelligenser.

För att kunna ge barnen dessa upplevelser och erfarenheter, behöver pedagogerna i verksamheten känna en trygghet i sina metoder. Pramling Samuelsson, Asplund Carlsson, Olsson, Pramling & Wallerstedt, (2008, 2011) anser att det måste efterfrågas mer materialkänedom hos förskollärare i verksamheten, och menar då i sin tur att det kommer leda till att förskollärare med trygghet i sina material och metoder kommer kunna ge barnen mer erfarenheter. Känner förskollärare trygghet i sina metoder, kan de också på ett ärligt sätt visa upp ett eget engagemang vid till exempel musksamlingar. Jederlund (2002, s. 90) menar att barn direkt känner av ifall aktiviteten är ”arrangerad och slentrianmässig”, men känner då istället ett eget engagemang till musikaktiviteten ifall de märker att förskolläraren visar ett ärligt engagemang till det musikaliska uttrycket.

4.2 Skapande verksamhet som metod och innehåll

Ett exempel på estetiska uttrycksformer är drama, vilket kan användas i förskolans verksamhet som både innehåll och metod. Vygotskij (1995) menar att dramatisering står barnet nära, eftersom det är en handling som barnet själv utför, och binder samman det konstnärliga skapandet med barnets personliga upplevelse på ett närliggande sätt. Barn får då genom dramatiseringen uttrycka upplevelser, tankar och erfarenheter vilket läroplanen säger att arbetslaget ska ge möjlighet till. I Lpfö 98 (rev. 2010) står det att barn ska få möjlighet till att, genom estetiska och andra uttrycksformer, få utveckla sin förmåga att förmedla upplevelser, erfarenheter och tankegångar. Vygotskij (1995) menar att barn använder leken som en av dessa uttrycksformer, och ofta gestaltar vad de har sett eller upplevt just genom leken och för att förmedla sina erfarenheter. Leken används inte bara inom förskolans verksamhet som en spontan aktivitet från barnen, utan kan också integreras i deras lärande. Pramling Samuelsson et al. (2008, 2011) menar att barn gör lek och lärande till en vardag, det är då viktigt som lärare att se detta samband och integrera leken och lärandet.

Skapande verksamhet kan också användas som metod för att utveckla andra förmågor, färdigheter och få förståelse inom andra områden än just de estetiska uttrycksformerna. Ett exempel på detta är att skapande verksamhet kan i verksamheten utveckla barns matematiska

intelligens, som återspeglas mycket i den reviderade läroplanen. Gardner menar att barn går från den konkreta världen till den abstrakta i deras matematiska utveckling, och ”hanterande av fysiska objekt till matematiska satser” (Gardner, 1994 s. 118). Genom att använda estetiska yttrycksformer såsom musik, rytmik och bildskapande kan förskollärare hjälpa barn att utvecklas i deras matematiska förståelse genom att konkretisera och visa upp olika dimensioner av matematiken i barnens vardag, vilket gör matematiken relevant och begriplig för barnen.

Jederlund (2002) menar att det finns många studier av musikens betydelse för både barns emotionella men också sociala förmåga. Två av Gardners sju intelligenser som kan kopplas mycket till läroplanen, är de personliga intelligenserna *Självkänedom & Social intelligens*. Dessa intelligenser behövs för att förstå sig själv och andra i din omgivning, och är ett av de strävansmål som förskolans uppdrag innefattar. Lpfö 98 (rev.2010) säger att förskolan ska sträva efter att barns förmåga att ta hänsyn till andra ska utvecklas, men också förmågan att leva sig in i andra människors situation, och därigenom utveckla en empatisk förmåga och viljan att hjälpa andra. (Skolverket, 2011).

4.3 Variation i lärandet och konsekvenserna av detta för barnens utveckling

Gardner (1994) menar att alla människor kan ha intellektuella svagheter och styrkor, och ibland behöver hjälp att utveckla en förmåga till att kunna variera användandet av dessa intelligenser. Barns utveckling gynnas av att de olika intelligenserna får komma till uttryck i verksamheten, både genom att pedagogerna har olika kunskapsfördjupningar, och att barns olika intelligenser får bidra till utformandet av verksamheten. Enligt Gardner behöver barn stöd i att utveckla en förmåga att variera sina intelligenser, och därför också ett varierat arbetssätt i verksamheten för att alla intelligenser ska utvecklas för alla barn. Eftersom varje barn är unikt med sin egen uppsättning av intelligenser, behöver verksamheten variera metoder och innehåll för att utveckla varje barns unika uppsättning av intelligenser i samklang med Lpfö 98 (rev. 2010): ”Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar så att de utvecklas så långt som möjligt” (Skolverket, 2011).

Gardner (1994) gör en liknande koppling i diskussionen kring den musikaliska intelligensen, som Vygotskij gör mellan skapandeprocessen och barns erfarenhetsvärld. Gardner (1994) menar att vi måste bygga på vårt eget musikaliska förråd för att kunna utveckla vår musikaliska förmåga. Här kommer vårt ansvar in som förskollärare att ge barnen mycket tid till musiklyssning av olika slag, och i olika sammanhang. Metoder och innehåll för musikdidaktik i verksamheten måste varieras för att utveckla varje barn, eftersom deras musikaliska erfarenheter skiljer sig från varandra. ”I ett processinriktat lärande och sökandet efter dessa nya former av kunskap är vår kommunikationsförmåga den mest grundläggande av färdigheter. Till den hör i högsta grad såväl vår musikaliska som vår talspråkliga förmåga” (Jederlund, 2002, s. 24).

5. Centrala begrepp

5.1 Variation

I vår uppsats tas begreppet variation upp i olika delar, detta mycket för att belysa variationens viktiga del av barns lärande. Med variation menar vi att barnen med hjälp av olika metoder får möjlighet att erfara kunskaper i den pedagogiska verksamheten. I Lpfö 98 (rev. 2010) står det att ”Flödet av barnens tankar och idéer ska tas till vara för att skapa mångfald i lärandet”. Vi ser begreppet variation i läroplanen som den mångfald som här beskrivs i barnens lärande. Genom att inspirera barnen i verksamheten och visa på varierande arbetssätt och metoder för att erövra kunskaper, kan alla barns idéer få komma till uttryck. Därigenom kan deras tankar tas till vara, och bidra till den mångfald i lärandet som läroplanen efterfrågar.

Pramling Samuelsson et al. (2008, 2011) menar att lärare kan göra det osynliga synligt genom att arbeta varierat i verksamheten. *Variation* hjälper barn att urskilja något specifikt genom att se det ur olika perspektiv. Är avsikten till exempel att utveckla barns matematikkunskaper, är det relevant att matematik finns i olika delar av barns vardag, och det synliggörs att matematik kan användas på olika sätt. Matematiken uppmärksammas ur olika vinklar, för att ge barnen en helhet kring ämnet och dess relevans. ”Det är naturligtvis inte så att barn lär sig mer och bättre ju mer något varierar. Det som ska variera är just den dimension som man vill att barn ska urskilja och erfara” (Pramling Samuelsson et al., 2008, 2011, s. 62). Variationen i lärandet ska bilda en helhet, snarare än att beröra så många ämnen som möjligt. Lpfö 98 (rev. 2010) menar att för att kunna utveckla nya kunskaper och insikter hos barn, behövs det olika sätt att lära för att bilda en helhet. Det ska bidra till att barn får ett djupgående lärande om många olika ämnen, men på ett sätt som inte skapar förvirring och kaos (Pramling Samuelsson et al., 2008, 2011).

5.2 Estetiska läroprocesser

Ett relevant begrepp i vår uppsats är *Estetiska läroprocesser*, eftersom det har spelat en stor roll i vår utbildning (LP01), och också är kursnamnet för LÖFÖ50 i LP11. Det har varit svårt att hitta en bra definition av begreppet *Estetiska läroprocesser*, eftersom detta är ett begrepp som mestadels synliggörs i den pedagogiska verksamheten, snarare än i den vetenskapliga, teoretiska begreppsvärlden. Vi vill ändå försöka reda ut begreppet med hjälp av Vygotskij, Aasebø Skarre och Melhuus E., Lpfö 98 (rev. 2010) samt Lärarutbildningskommitténs rapport *Det nya läraruppdraget* (SOU 1999:63).

Vygotskij (1995) menar att det är den skapande processen som är grundregeln för barns skapande, och inte produkten de skapar eller i resultatet av skapandet. ”Det viktiga är inte att barn skapar någonting, det viktiga är att de sysslar med skapande, bygger och övar den skapande fantasin och dess förverkligande” (Vygotskij, 1995, s. 84) Estetik kan, förklarar Aasebø Skarre och Melhuus E. (2007) i sig beskrivas som en process, där barn utför kvalitativa handlingar och genom upplevelser och reflektion kring dessa handlingar utvecklas i sitt lärande. Det är genom dessa upplevelser och reflektioner i estetiska uttrycksformer, barns kunskaper och lärande utvecklas i en process. Enligt SOU (Statens Offentliga

Utredningar) måste barn få möjlighet till denna läroprocess genom att ”analysera, redovisa och gestalta sitt vetande på skilda sätt genom olika ”språkformer”(SOU 1999:63). I denna läroprocess ska läraren utnyttja olika konstnärliga uttryck och kulturformer.

I Lpfö 98 (rev. 2010) står det att ”förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama”(Skolverket, 2011). Vi har tolkat begreppet *Estetiska läroprocesser* kopplat till användandet av estetiska uttrycksformerna (musik, drama, bild m.m.) som metoder och innehåll för barns läroprocesser.

6. Metod

Här redogör vi vilken metod vi har valt, hur våra intervjuer har genomförts och hur sammanställningen av dessa har gått till. De transkriberade intervjumaterialet finns som bilaga.

6.1 Design

Vi har utfört samtalsintervjuer av respondentkaraktär där intervjun bygger på respondenternas uppfattning och föreställning av det ämne vi vill undersöka (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2007, s. 291). Vi har utfört en kvalitativ studie där vi har använt oss av samtalsintervju av fyra respondenter. Vi valde samtalsintervju med ett fåtal personer, eftersom vi ansåg att just deras uppfattning av den nya förskollärarytbildningen och dess eventuella konsekvenser var relevant för studien. De valda respondenterna kunde ge oss tillräckligt med bredd och olika utgångspunkter för att belysa våra frågeställningar ur olika perspektiv. Vi har i transkriberingen valt att inte redovisa ”talspråksljud” för att underlätta läsningen, och för att vi inte ser relevansen av detta i vår uppsats.

6.2 Urval

I urvalet av informanter tog vi kontakt med vår studievägledare på Göteborgs Universitet, som har förskollärarytbildningen LP11 som ansvar. Hon hänvisade oss vidare till programledaren för förskollärarytprogrammet, Elisabeth Mellgren. Elisabeth nämnde för oss under hennes intervjutillfälle att det hade främjat vår undersökning att intervjua en representant från HSM. Vi tog därefter kontakt med Bengt Jönsson som är utbildningsledare vid HSM, som i sin tur rekommenderade att vi intervjuade Ylwa Andersson. Ylwa kunde ge oss en bild av hur HSM arbetar med den nya förskollärarytbildningen, och därigenom undersöka vilka kunskaper studenterna vid LP11 kommer att få med sig från kursen *Estetiska läroprocesser*, och på vilket sätt de kommer att lägga upp kursen. Vi ville också mer ingående undersöka hur HSMs inflytande och deltagande egentligen ser ut på andra kurser där de är ”gäster”, eftersom Elisabeth menade i sin intervju att HSM medverkar i fler kurser än den de själva ”äger”.

Vi visste innan respondenterna fastställdes att vi ville intervjua en förskolechef och en representant från Lärarförbundet, eftersom vi strävade efter att få en så stor bredd som möjligt

i sammanställningen av intervjuerna. När vi valde förskolechef hade vi som kriterium att personen i fråga skulle vara tidigare okänd för oss. Därför valde vi slumpmässigt ut en förskolechef i stadsdelen Centrum genom sökning av förskolor på Göteborgs stads hemsida. Vi tog också kontakt med Lärarförbundet och fick av dem kontaktuppgifter till Anna-Mia Nilsson som vi intervjuade. Det var för oss inte relevant just vem som representerade Lärarförbundet, eftersom personen i fråga endast ska agera representant för organisationen.

6.2.1 Presentation av respondenterna

Elisabeth Mellgren intervjuades den 16 april 2012 på Pedagogen. Elisabeth är programledare för förskolläraryrket vid LP11 och studierektor på IPKL. IPKL har fått i uppdrag av LUN att vara programsamordnande institution. Där har de ett programråd där alla institutioner har varsin representant.

Stina Odsvik intervjuade vi den 17 april 2012. Stina är förskolechef i stadsdelen centrum. Hon ansvarar för anställningar och juridiska frågor i verksamheten där hon bland annat ser till att förskolorna hon ansvarar för följer läroplanen och de mål och riktlinjer som finns där. Stina har en bakgrund som rektor för en skola där hon arbetade i tio år, innan hon valde att gå över till att jobba som förskolechef.

Vi intervjuade Ylwa Andersson på HSM den 24 april 2012. Hon är adjunkt i dramadidaktik på HSM. Hon satt med i HSMs grupp då institutionen utformade sin ansökan till examensrätten för det nya förskolläraryrket.

Den 17 april 2012 intervjuade vi en representant från Lärarförbundet, Anna-Mia Nilsson. Anna-Mia är utbildad förskollärare och just nu fackligt företroendevald för Lärarförbundet. Hon representerar i vår intervju Lärarförbundet som organisation, och berättade deras syn på den nya förskolläraryrket, och hur Lärarförbundet arbetar aktivt för att förbättra situationen för studenter och verksamma förskollärare i Göteborg.

Kriterierna vid valet av informanter handlade om deras kunskaper och erfarenheter, och relevansen av dessa för vår uppsats (Esaiasson et al., 2007, s. 291).

6.3 Datainsamling

Intervjuerna har i de flesta fall skett under cirka en timmes samtal i ett enskilt rum där intervjuerna har genomförts ostörda. Under intervjuerna har en av oss ställt frågor, och den andra har fört anteckningar och kommit med inlägg då den intervjuande forskaren har gått för långt ifrån intervjufrågorna under samtalsgången. Intervjuerna har spelats med en mp3-spelare, och dessa ljudfiler har sedan lyssnats av vid transkribering av intervjuerna.

6.4 Dataanalys

Vi har valt att analysera tidigare forskning kring vårt valda ämne och de resultat vi fick från våra intervjuer med respondenterna under rubriken *Analys och Diskussion*. Vi har använt rubrikerna *Pedagogens kunskapsfördjupningar*, *Skapande verksamhet som metod och innehåll* och *Variation i lärandet och konsekvenserna av detta för barnens utveckling* som

analysverktyg. Rubrikerna förekommer också i avsnittet om tidigare forskning, vilket har underlättat det för oss att analysera resultatet av intervjuerna och den tidigare forskningen. Vi har också i under rubriken *Analys och Diskussion* kopplat kursplanen från inriktningen *Skapande Verksamhets* första delkurs (LVS110) med den preliminära kursplanen till *Estetiska Läroprocesser* (LÖFÖ50) vid LP11, och satt dessa i relation till våra problemformuleringar. Detta är i dagsläget det enda fastställda vi har att gå på för att kunna förutspå de eventuella konsekvenserna för barns lärande av studenternas utbildning vid LP11.

6.5 Trovärdighet

Vi har använt våra intervjufrågor enbart som en grund till samtalsintervjuerna, och många gånger kommit ifrån frågorna för att till exempel utveckla ett svar eller spinna vidare på en intressant tråd som respondenten börjat diskutera. Detta gör det svårt för någon annan att få samma svar av respondenterna som vi fick, eftersom vi frångick våra intervjufrågor vid vissa tillfällen. I en samtalsintervju finns det en uppsättning färdiga frågor ”men beroende på hur dialogen med respektive person utvecklar sig kommer frågornas ordningsföljd, formulering och ibland också innehåll att variera mellan intervjuerna” (Esaisasson et al., 2007, s. 259). Reliabiliteten kan då å ena sidan anses låg i vår uppsats, eftersom en annan forskare inte kommer kunna ställa samma frågor till våra respondenter och få samma svar från dem. Det är också vi som forskare som har tolkat resultatet, och valt ut de delar av vårt resultat vi har ansett relevant att analysera.

Tidpunkten för intervjuerna kan också vara avgörande för hur hög uppsatsens reliabilitet är, också respondentens ”dagsform” kan vara avgörande (Stukát, 2011). Miljön för intervjuerna kan också vara spela roll för hur respondenterna väljer att svara under intervjutillfället. Eftersom alla intervjuer genomfördes i en lugn miljö vald av respektive respondent, kan reliabiliteten i relation till denna faktor anses hög. Att genomföra undersökningen vid flera tillfällen och göra mer än en intervju bidrar också till hög reliabilitet till vår uppsats. Ju fler respondenter som medverkar, desto större blir möjligheten för oss att komma fram till en bred uppfattning om vad olika områden, med relevans inom uppsatsens valda ämne, anser om de fenomen vi har valt att undersöka. Respondenternas uppfattning och kunskaper kring vårt ämne är också avgörande. Å andra sidan blir reliabiliteten hög, eftersom vi har valt intervjupersoner som innan vår undersökning hade stor inblick i ämnet.

Validiteten i en uppsats kan uppfattas hög, ifall forskarna har hållit en röd tråd under arbetets gång, och ett fokus i processen (Stukát, 2011). Eftersom vi har valt att använda underrubriker i tidigare forskning, resultatredovisningen och i analys & diskussion, vilka har utgångspunkt i våra frågeformuleringar, anser vi att validiteten är hög i vår uppsats. Vi har dessutom använt frågeformuleringarna som analysmall till avsnittet om analys & diskussion, vilket visar på att den röda tråden finns med under hela arbetet. Validiteten kan vara svår att avgöra, då vi inte med full säkerhet kan veta ifall våra respondenter ger oss helt ärliga svar och är så sanningsenliga som möjligt med deras tyckande och uppfattningar i undersökningen. I vissa fall kan en intervjuperson välja att svara utefter vad den personen tror att vi som forskare vill höra, och vad vi vill ha för material till vår undersökning. En person kan också välja att undanhålla information eller helt enkelt ljuga om dess uppfattning och åsikt, för att till

exempel skydda sin yrkesroll och status (Stukát, 2011). En av våra respondenter var tidigare känd för oss, vilket kan ha påverkat dennes svar under intervjun. Detta visade sig i intervjun, eftersom hon förutsatte att vi hade förkunskaper om till exempel innehållet på inriktningen skapande verksamhet, eftersom hon var lärare för oss under de två kurserna som ingick i inriktningen.

6.6 Etiska överväganden

Samtliga respondenter fick innan intervjutillfället information om vilka vi var, vår bakgrund och uppsatsens syfte. Vi beskrev också för varje respondent varför just den respondenter var viktiga för vår uppsats.

Alla respondenter i undersökningen har blivit tillfrågade ifall de önskar att vara anonyma, och de har alla svarat att deras namn får medverka. Två av respondenterna har önskat att få ta del av uppsatsen med deras uttalanden innan den skickas iväg till slutopponering. De har läst igenom arbetet och kommit med kommentarer om främst deras presentationer, men också under rubriker då de har tyckt att våra formuleringar behöver utvecklas, för att utomstående ska förstå deras synpunkter.

De förskolor som förskolechefen ansvarar för är inte relevant att nämna i vår uppsats, och har därför inte diskuterats. Samtliga respondenter godkände ljudinspelningen med mp3-spelaren under deras intervju. Dessa ljudinspelningar har förvarats i låsta dokument som endast vi har tillgång till.

7. Resultatredovisning

Vi kommer nu att redovisa relevanta citat från våra respondenter under rubrikerna *Pedagogens kunskapsfördjupningar, Skapande verksamhet som metod och innehåll & Variation i lärandet och konsekvenserna av detta för barnens utveckling*. Vi har också valt att ha underrubriker till dessa som är mer kopplade till våra intervjufrågor (se bilaga). Intervjufrågorna skiljde sig åt från intervjuer till intervju, eftersom respondenterna representerar olika områden inom vårt valda ämne. Vi har därför valt att inte redovisa dessa frågor i resultatredovisningen, utan sammanställt dem och kategoriserat dem i underrubrikerna till de tre stora huvudrubrikerna. Citaten från våra respondenter redovisas i kursiv stil.

7.1 Pedagogens kunskapsfördjupningar

Vi vill här redovisa respondenternas tankar kring fördjupade kunskaper i relation till LP11, där studenternas som sagt inte väljer en inriktning eller specialisering, och läser större delen av programmet på 7.5 hp kurser.

7.1.1 Fördjupade kunskaper

När vi frågade Elisabeth, programledare för förskolläraryrket vid LP11, om möjligheten till fördjupade kunskaper vid LP11, svarade hon att det finns en progression i vissa av kurserna på programmet, eftersom kurserna återkommer senare i utbildningen med en

större komplexitet. Vi frågade hur det såg ut med kursen *Estetiska läroprocesser*, eftersom den bara uppkommer under ett tillfälle i utbildningen. Svaret vi fick då var *Ja, men om du hörde på vad jag sa, så är ju dem med i andra kurser*, alltså att HSM skulle vara med och påverka i andra kurser, och att detta då också skulle ge en progression för studenterna.

Förskolechefen Stina menar att studenterna bara får ytliga kunskaper av att läsa en kurs på sju och en halv poäng. Hon är tveksam till att man rent konkret kommer att kunna använda de kunskaperna ute i en verksamhet. Stina anser också att

//...har du då en bredd i pedagogerna att dom kan ha en varierande kunskapsfördjupning då har det också möjligheten att kunna stödja barnen i dess utveckling genom att du använder den kunskapsfördjupningen i, i ja i planeringen i det arbete du utför, det tror jag absolut.

Stina anser också att kunskapsfördjupningar kan leda till ämnesöverskridande arbete på en förskola, *Därför tror jag det är väldigt viktigt om man har kunskapsfördjupningar då måste man lägga alla sina kunskapsfördjupningar tillsammans. Vad kan jag bidra med och vad kan du och hur kan vi förena detta.*

Ylwa, som jobbar på HSM, menar att vi studenter som har läst skapande verksamhet som inriktning har en annan chans än studenterna vid LP11 till fördjupade kunskaper, eftersom studenter som har läst inriktningen skapande verksamhet har fått tagit större del av kulturen vid HSM, deras val av litteratur och olika dimensioner av skapande verksamhet. Hon är tveksam till om studenterna vid LP11 kommer att hinna få en fördjupad förståelse för det som kursen *Estetiska Läroprocesser* vill förmedla, och att HSMs påverkan är allt för liten för att kunna göra en liknande skillnad för dessa studenter. Ylwa menar att det är en *//...större chans, eller möjlighet för en student att fördjupa sin förståelse när den har möjlighet att fråga igen, och pröva igen, och möta drama med Ylwa eller någon annan, och få träffa många olika i en längre process.*

7.2 Skapande verksamhet som metod och innehåll

I intervjuerna frågade vi inte direkt om respondenternas syn på Skapande Verksamhet som metod och innehåll, eftersom vi inte anser att det är det huvudsakliga syftet i vår uppsats. Vi vill dock belysa att det kom upp som en diskussion kring synen på estetiska läroprocesser, då framför allt med Ylwa Andersson. Vi vill också under denna rubrik lägga in respondenternas syn på den nya förskolläroprocessen (LP11), eftersom det där saknas inriktningar, och därför också Skapande Verksamhet som inriktning och specialisering.

7.2.1 Synen på estetiska läroprocesser & Skapande Verksamhet

Ylwa menar att när man i utbildningen uppmärksammar estetiska läroprocesser, pratar man om de estetiska uttrycken på två sätt. Studenterna vid LP11 får inblick i *//...vad drama, bild, musik står för som sina egna ämnen*, men HSM vill också visa på att det kan användas som metod till ett annat område än just det estetiska. Skapande verksamheter uppmärksammas då som både innehåll och metod i utbildningen.

Ylwa menar att HSM inte har så pass mycket kontroll över litteratur i de övriga kurser där de är medverkande, och då heller inte kan vara med och påverka innehållet, i jämförelse med hur de har kunnat styra över litteratur och kursinnehåll i LP01. Hon menar att HSM måste *//...marknadsföra sig och göra gott arbete* i de andra kurserna för att de ska få medverka, eftersom det är upp till varje lärosäte att bestämma innehåll och vilka institutioner som ska medverka i deras kurser.

7.2.2 Synen på nya förskolläraryrket

Enligt Elisabeth finns valbarheten i LP01 nästan inte alls i LP11, och att det är ett väldigt riktat program, där möjligheten att söka om sitt val av inriktning är minimal. Hon hävdar att en nackdel med LP01 är att studenter efter att ha påbörjat sin utbildning *//...söker om* och väljer en annan inriktning efter att ha läst första terminen på AUO1. Studenterna kommer också till sina specialiseringar med olika förkunskaper, eftersom de har läst olika inriktningar och har kommit olika långt i utbildningen, vilket gör det svårt att organisera specialiseringarna, då vissa studenter läser samma sak två gånger. Elisabeth menar att *//...kontrollen är ju väldigt stark i LP11. Så där vet vi ju precis vad studenterna har gjort innan. Och vi kan förutsätta då liksom att det är ett krav att man följer den studiegången som gäller när man blir antagen.*

Elisabeth menar att alla lärosäten (institutioner) har valt att lägga upp arbetet på olika sätt i förskolläraryrket, men att uppdraget är fastlagt och att mycket inte är förhandlingsbart eftersom det finns direktiv att följa. *Alla har ju liksom samma uppdrag, och det är liksom inte förhandlingsbart, och hur det som heter utbildningsvetenskap i kärnan ser ut det, det är rubricerat, vad det får vara och inte vara.* Hon anser dock att de estetiska läroprocesserna lyfts fram i LP11, men att det är svårt att veta i vilken omfattning, eftersom de uppenbarar sig i andra kurser än de som HSM har ansvar för.

Stina anser att LP11 är en konsekvens av den nya läroplanen, men också försämrade resultat i skolan, *De sjunker i väldigt mycket och det här är ju ett sätt att styra upp då att, ja. Har dem inte fått den kunskapen dem ska ha då, så att det klart det blir ju en omkastning givetvis till lärarutbildningen.* Hon har dock starkt förståelse för att lärarutbildningen just görs om eftersom skollagen och läroplanen förändras, och att lärarlegitimation införs, *Så det klart att man måste ju ha en lärarutbildning som ger en lärarlegitimation, det är självklart man måste ha det.* Konsekvenserna av skolans brister i elevers resultat påverkar alltså utbildningen, då också för förskolläraryrket.

Ylwa hävdar att LP11 ser ut att göra det svårare för HSM att följa upp studenternas process i de skapande ämnena när de bara *//...äger en sju och en halvpoängskurs, //...vi dimper ner och har ingen möjlighet att följa och jobba med grupprocessen under en så lång tid, och vi kan inte påverka samma sätt med litteratur. Vi blir inte synliga på samma sätt som för er som gick här i två terminer.* Hon menar att HSM måste marknadsföra sig själva för studenterna, så att de självvalt väljer att läsa vidare på till exempel fristående kurser för att få tillräckligt med kunskap kring de estetiska läroprocesserna i arbetet med barn. De måste också göra sig synliga gentemot andra institutioner för att de ska vilja sammarbeta i övriga kurser som HSM inte har ansvar för.

Läraryrkesförbundet representant Anna-Mia tar upp hur den nya förskollärautbildningen kom till, och att den förändrades efter den första kritiken från LP01, *Alltså det är ju alltid så när man startar en utbildning så blir det ju lite barnsjukdomar i början!* Anna-Mia menar att utbildningen hade börjat rättats till vid det laget, men att det var då som man ändrade utbildningen. Hon diskuterar också att förslaget först hade kommit att den nya förskollärautbildningen skulle ligga på tre år, istället för nuvarande tre och ett halvt år. *Alltså då minskade man, man ökade kraven på förskolan och förskollärarna, men man ansåg att man behövde ha en kort, alltså en kortare utbildning.* Eftersom läraryrkesförbundet har drivit frågan om att all lärarutbildning ska vara på avancerad nivå, ville då läraryrkesförbundet att utbildningen skulle vara fyra år lång, eftersom läraryrkesförbundet anser att alla lärare behöver djupa ämneskunskaper. Efter långt opinionsarbete fick läraryrkesförbundet igenom att utbildningen skulle hamna på tre och ett halvt år.

Läraryrkesförbundet stödjer inte beslutet om att dela upp lärarutbildningen, då Anna-Mia menar att det är viktigt med den progression som skolsystemet genomsyras av, *när ettåringen går in i förskolan, då startar vi ju en process som våra kollegor i gymnasiet... Alltså de får ju se produkten som vi har gjort hela vägen!* Anna-Mia anser att all forskning visar på att barns lärande startar väldigt tidigt, och att förskolan måste ha kompetenta lärare för de yngsta barnen, eftersom lusten till att lära kan släckas väldigt tidigt.

7.3 Variation i lärandet och konsekvenserna av detta för barnens utveckling

Vi vill här redovisa respondenternas svar kring de eventuella konsekvenserna för avsaknaden av inriktningar för studenterna vid LP11. Vi redovisar både eventuella konsekvenser för barns lärande och utveckling, men också respondenternas svar kring arbetsmarknadens förväntningar på de studenter som tar examen från LP11.

Vi redovisar här respondenternas svar kring arbetsmarknadens förväntningar, eftersom vi tror att dessa förväntningar på hur blivande förskollärare kommer att arbeta i den pedagogiska verksamheten, eventuellt kommer att lägga en grund för barns lärande. Här visar sig kopplingen mellan studenternas utbildning, arbetsmarknadens förväntningar på nyutbildade förskollärare, och vad de sedan kan erbjuda barnen i verksamheten, vilket lägger grunden för barns lärande och utveckling. Ur ett sociokulturellt perspektiv är lärarens roll betydelsefull för barns utveckling, eftersom läraren enligt denna teoretiska utgångspunkt tillsammans med barnen utvecklar barns kunskaper i en social kontext.

7.3.1 Eventuella konsekvenser av avsaknaden av inriktningar på LP11 för barns lärande

Elisabeth menade att det kommer bli konsekvenser för barns lärande, men att varken hon eller någon annan på Göteborgs Universitet kunde svara på vilka konsekvenserna är. *Men sen å andra sidan så är jag ju partisk då, och jag har ju vart med och kunnat... Liksom skriva fram hur vi i Göteborg skall genomföra det här programmet....* Hon hävdar att Göteborgs Universitet har eftersträvat att få den bästa kvalitén som är möjlig på utbildningen, men att det är mycket de får sälla bort. Kvar blir det innehåll som de anser mest nödvändigt. Ett kontinuerligt kvalitetsarbete pågår, där de också ser till att den reviderade läroplanens innehåll lyfts fram i utbildningen.

Stina menar att barn utvecklas genom att pedagogerna har olikheter som kan komplettera varandra, och få med sig *allt på sin palett*. Hon frågar sig i anställningsintervjuer *vad kan den här personen bidra till det här arbetslaget med, förutom att hon ska ha sin lärarprofession*. Stina tar upp begreppet ”barns 100 språk”, och menar att barn skall erbjudas en mångfald av metoder, redskap och uttrycksformer, vilket bäst görs i verksamheten med hjälp av pedagogernas olika kunskapsfördjupningar.

7.3.2 Arbetsmarknadens förväntningar

Elisabeth menar att den nya utbildningen är formad i samklang med den nya läroplanen, och att samma medarbetare som har varit med och reviderat Lpfö 98 har format förskolläraryrket LP11. *Det kan få rätt god samklang att liksom utbilda förskollärare som har fördjupade kompetenser inom språk och kommunikation, läs och skriv och matematik, och natur och teknik och i ett systematiskt kvalitetsarbete.*

Som förskolechef anser Stina att det är viktigt med behöriga förskollärare ute i verksamheten, och tror framöver att det endast kommer finnas förskollärare i förskolan, istället för hur blandningen idag ser ut mellan förskollärare och barnskötare.

Förskolläraren ska ju vara verktyget, den som, inte den som fyller barnet, utan som utmanar barnet, och att utmana barn, det krävs att man har, alltså en pedagogisk utbildning, och att man har en didaktisk utbildning, hur lär barn och vad är min roll som pedagog, då som lärare va.

Stina förväntar sig att sina anställda ska vara medvetna och ha ett syfte i det som de gör och hur de bygger upp miljön i verksamheten. Hon anser att förskolan vilar på ”tre ben” vilka är kunskap, utveckling och omsorg, vilket läroplanen också menar att vi ska sträva efter. Hon anser också att det är viktigt för en förskollärare att kunna koppla teorierna från utbildningen till praktiken i verksamheten på en förskola, och att detta karaktäriserar en god lärarprofession, *hög profession bland våra lärare och förskollärare hög medvetenhet och en hög kvalitet i verksamheten, så slår det ut allting.*

Anna-Mia på lärarförbundet är tveksam till om arbetsmarknaden kommer att anpassa sina förväntningar efter den nya förskolläraryrket. Arbetsmarknaden är i stort behov av utbildade förskollärare då förskolan är en egen skolform och behöver behöriga förskollärare. Anna-Mia menar att LP01, med sina olika fördjupningar, inte har gjort någon stor påverkan på verksamheten i nuläget, och att kommunerna inte har *tagit hand om den*. Hon anser att det i framtiden kommer att ställas höga krav på ämnesfördjupningar hos förskollärare, när hon resonerar om *kvalitetsmedvetna förskolechefer* och kravet på kvalitetsarbetet i förskolan. Hon menar alltså att förskolechefer som ställer krav på att sina anställda ska hålla hög kvalitet och ha en god profession kommer att efterfråga ämnesfördjupningar.

8. Analys och Diskussion

Vi kommer här att analysera vårt resultat och koppla detta till den tidigare forskningen med utgångspunkt i våra problemformuleringar. Vi har använt dessa som analysmall för att kunna dra relevanta kopplingar och tolka vårt resultat i relation till uppsatsens syfte.

8.1 Pedagogens kunskapsfördjupningar

Här kommer vi att koppla ihop tidigare forskning med vår resultatredovisning med den första frågeställningen ”gynnas barns utveckling i den pedagogiska verksamheten av förskollärares olika inriktningar? I så fall hur?”

Stina menar att barn gynnas i sin utveckling av att förskollärarna har olika kunskapsfördjupningar, detta för att kunna ge barnen //...*allt på sin palett*. Hon tar upp exempel ur den egna verksamheten där hon beskriver att hennes pedagoger ofta kompletterar varandra i de olika kunskapsfördjupningar de kommer med i //...*sin resväska*. Detta kan kopplas till Gardners (1994) teori kring de olika intelligenserna. För att alla barn skall få tillgång till att utveckla sin egen uppsättning av intelligenser, behövs olika metoder och innehåll i verksamheten för att varje individ ska uppmärksammas, och därför också olika kunskapsfördjupningar hos olika förskollärare på en avdelning.

Vygotskij (1995) menar att barns fantasi och kreativa förmåga utvecklas genom att de upplever och skaffar sig erfarenheter. Genom att förskollärarna på en förskola har olika inriktningar, och därför också olika kunskapsfördjupningar, kan barnen få ett större omfång av erfarenheter. Detta leder i sin tur till att förskollärarna i verksamheten ska känna förtroende till sina egna kunskaper och trygghet i de metoder man använder för att ge barnen tillgång till dessa erfarenheter. Jederlund (2002) hävdar också att förskollärarens trygghet gentemot sina metoder gynnar barns utveckling och lärande, eftersom denna trygghet ger förskolläraren ett ärligt engagemang i sina aktiviteter i den pedagogiska verksamheten. Detta ärliga engagemang som förskolläraren upplever, smittar också av sig till barnen som deltar i aktiviteten. Detta svarar på vår första frågeställning, alltså huruvida barn gynnas i sin utveckling av att förskollärare i verksamheten har olika inriktningar.

I Lpfö 98 (rev.2010) står det att kunskap inte är ett entydigt begrepp, utan kan ses i många uttrycksformer, vilka samspelar med varandra. ”Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande.” (Skolverket, 2011) Genom att arbeta ämnesöverskridande i till exempel ett tematiskt arbete kan barnen få erfara den variation kring ett område eller frågeställning, och samtidigt få djupgående kunskaper kring ämnet, just genom det varierade metodvalet i lärandet. Stina anser att man kan arbeta ämnesöverskridande, ifall förskollärare på en avdelning tar till vara på varandras kunskapsfördjupningar. Skapande verksamhet kan då bidra till de olika metodvalen för att skapa djupgående kunskaper i ett område, med hjälp av till exempel drama, musik och bild.

Som nämndes i inledningen är lärarutbildningen indelad i fyra olika program, vilket innebär att studenterna vid ett program aldrig läser tillsammans med studenterna vid ett annat program. Detta är ytterligare en skillnad från LP01, där studenterna läser många kurser tillsammans med studenter som ska undervisa barn och elever i andra åldrar än den åldersgrupp de själva ska arbeta med. Lärarförbundet stödjer inte denna uppdelning, utan vill hellre se den progression som skolan genomsyras av. Barn som kommer till förskolan, ska

sedan vidare in i skolans värld, och förhoppningsvis även in i gymnasiet i senare ålder. Dessa övergångar är i en idealisk värld smidiga, där lärare i olika åldersgrupper har förståelse för var barnen kommer ifrån, och vad de har framför sig när de går vidare i sin progression.

Studenterna vid LP11 kommer att ha svårt att se denna progression, eftersom de aldrig på sin lärarutbildning får ta del av de erfarenheter och tankar som lärare i andra åldersgrupper har, och de strukturer just deras inriktning fokuserar på. Elisabeth menar dock att denna indelning kan ses som en fördel för utbildningens upplägg. Detta medför nämligen att utbildningen blir lättare att organisera, eftersom alla studenter har läst samma sak och kommer med samma bagage in i alla kurser. Detta skiljer sig från LP01, där studenter kan vara på olika terminer i sin utbildning, och där de kan ha läst olika inriktningar och specialiseringar.

8.2 Skapande verksamhet som metod och innehåll

Här kommer vi att knyta an till vår andra problemformulering ”Hur kan skapande verksamhet och estetiska läroprocesser vara en del av den mångfald som efterfrågas i Lpfö 98 (rev. 2010), för att uppnå de mål och följa de riktlinjer som förskolan strävar efter?”

I tidigare forskning har det framkommit att leken är betydelsefull för barns utveckling. Jederlund menar att leken är ”förskolebarnets viktigaste språk” (2002, s. 87). Leken är ett redskap till kommunikation, lärande, utforskande och känslomässig bearbetning. Pramling Samuelsson et al., (2008, 2011) menar att barns intresse, meningsskapande och engagemang är det centrala i lärandet, och att lärarens roll här är viktig, då de skall integrera lek och lärande till en del av barnens vardag. I Lpfö 98 (rev. 2010) står det att ”Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta till vara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter”. Skapande verksamheter kan användas för att främja leken som en del av lärandet i den pedagogiska verksamheten, skapa utrymme för kreativitet och bejaka det lustfyllda lärandet.

Ylwa menar att HSM vill ge studenterna vid LP11 insikt om hur de estetiska ämnena kan användas som både metod och innehåll i arbetet med barn, men att det är svårt att få en progression i studenternas förståelse för de estetiska läroprocesserna. Detta på grund av att HSM har svårt att påverka litteraturen i de kurser där de medverkar, men inte är ansvariga för. Det blir också svårigheter för studenterna eftersom kursen de läser på HSM ligger på 7,5 hp och är för kort för att kunna följa upp studenternas lärande i en process. Elisabeth hävdar däremot att studenterna kommer att få en progression i deras utbildning eftersom vissa kurser kommer igen. Detta gäller dock inte kursen Estetiska Läroprocesser, men där menar hon att *den kommer igen i andra kurser* och att studenterna då får en progression genom detta.

I jämförelse med kurplanerna mellan LVS110 och LÖFÖ50 blir det uppenbart att studenterna vid LP11 inte har som mål i kursen att få samma slags förståelse för relevansen av de estetiska uttrycksformernas inverkan på barns läroprocesser. I LVS110s kursplan menar de att ”studenten efter avslutad kurs skall kunna tolka och värdera förskolans och skolans skapande verksamhet i ett didaktiskt, kommunikativt, kulturellt, vetenskapligt och etiskt perspektiv”. Detta kan jämföras med LÖFÖ50s kursplan där ”studenten förväntas efter avslutad kurs ha kännedom om olika estetiska uttrycksformers didaktiska och estetiska och konstnärliga

potential”. Studenterna vid LP11 förväntas alltså ha kännedom om estetiska uttrycksformers potential, istället för att de förväntas kunna tolka och värdera skapande verksameters olika perspektiv.

Pramling Samuelsson et al. (2008, 2011) menar på att dagens läroplaner saknar bestämda mål inom det estetiska området, vad som anges är däremot strävandemål och därmed inget mål som kräver uppfyllnad. Det kan tolkas som att estetiska läroprocesser snarare innebär ett medel för att uppnå andra krav på kunskap, istället för att kunskapsmålen exempelvis kan vara tonartshöjningar, takt, rytm mm. ”Vi kan konstatera att det dominerande synsättet är att se estetik som medel för att barn ska lära sig något annat” (Pramling Samuelsson et al., 2008, 2011, s. 28), att man sjunger inte för att sjunga utan för att t.ex. bli social, glad eller bättre på matematik. Gardner (1994) menar att barn går från den konkreta upplevelsen av matematik i deras vardag till den abstrakta begreppsvärlden. För att få en smidig övergång till den abstrakta begreppsvärlden som barn möter i matematiken, behöver vi i förskolan konkretisera dessa i verksamheten, bland annat med hjälp av estetiska uttrycksformer som redskap och metod.

Detta svarar på vår andra frågeställning, alltså hur skapande verksamhet kan vara en del av den mångfald som efterfrågas i Lpfö 98 (rev. 2010).

8.3 Variation i lärandet och konsekvenserna av detta för barnens utveckling

Vi kommer här att göra kopplingen till vår sista frågeställning ”hur kommer de eventuella konsekvenserna att se ut, både för barns lärande och för arbetsmarknadens förväntningar, när studenterna vid LP11 söker jobb och börjar arbeta?”

Elisabeth menar att den nya förskolläraryrket är utformad i samklang till den reviderade läroplanen, eftersom samma experter som reviderade Lpfö 98 2010 var med och utformade den nya utbildningen. Hon tar upp exempel på hur matematik, språk, teknik och att utbilda förskollärare med *fördjupade kompetenser* inom dessa områden kommer att gå i samklang med den reviderade läroplanen. Pramling Samuelsson et al. (2008, 2011) menar att den dominant synen på estetik är att det används som medel för att uppfylla kunskapsmål inom andra områden än just de estetiska områdena. Författarna kopplar även de estetiska läroprocesserna till utbildningen för förskollärare och anser att det hos lärare efterfrågas mer materialkännedom och professionalism.

Stina anser att det är en viktig färdighet för hennes anställda att kunna koppla de teorier de har fått med sig från utbildningen till praktiken i verksamheten på en förskola. I jämförelsen av kursplanerna för LVS110 och LÖFÖ50 ser vi att de teoretiska kunskaperna kring skapande verksamhet skiljer sig åt för de olika kurserna. LSV110s kursplan menar att studenten skall efter avslutad kurs ”visa grundläggande kunskaper om teorier som hör till begreppet skapande verksamhet samt bedöma dess relevans för professionen”. I LÖFÖ50s preliminära kursplan står det att studenten förväntas att efter avslutad kurs ”ha kännedom om grundläggande teoribildning gällande barns fantasi, kreativitet och estetiska uttrycksformer”.

I den preliminära kursplanen för LÖFÖ50 nämns det inte under kursens mål att studenterna ska förstå relevansen av användandet av skapande verksamhet och estetiska uttrycksformer. Ylwa är tveksam till om studenterna vid LP11 kommer att hinna få en fördjupad förståelse för det som kursen *Estetiska Läroprocesser* vill förmedla. Alltså är kursen för kort för att studenterna ska hinna se relevansen av användandet av estetiska läroprocesser. Stina menar också att en 7,5 hp kurs enbart ger ytliga kunskaper till studenterna, och är tveksam till ifall studenterna rent konkret kommer att använda dessa kunskaper i verksamheten. En eventuell konsekvens av utbildningen blir då att studenterna inte använder sig av estetiska uttrycksformer, och inte heller kopplar teorierna kring det praktiska arbetet i förskolan. Stina tror likaså att studenterna bara får ytliga kunskaper av att läsa en kurs på 7,5 hp. Hon är tveksam till att man rent konkret kommer att kunna använda de kunskaperna ute i en verksamhet.

Under rubriken bakgrund citerar vi SOU, vilka menar att kritiken som först kom mot LP01 bland annat handlade om bristerna för forskningsmöjligheter. Anna-Mia menar dock att Lärarförbundet fick kämpa länge för att LP11 skulle bibehålla sina 3,5 år som LP01 har. Förslaget hade nämligen först kommit om att den nya lärarutbildningen skulle ligga på tre år, medan Lärarförbundet ville att den skulle vara fyra år lång, just för att den då hamnar på avancerad nivå, vilket gör det möjligt för förskollärare att forska vidare efter sin utbildning. Förslaget kom först om att utbildningen skulle innefatta tre år, dock behövs fyra år för att forskning ska kunna genomföras av dessa studenter. Alltså riktades kritik mot en utbildning för dess brist på forskningsmöjligheter, och ur denna kritik kom förslaget att göra den nya utbildningen LP11 kortare, vilket leder till ännu fler extraterminer för de studenter som vill forska vidare inom ett ämne.

9. Slutsatser

Vi har nu analyserat resultaten från intervjuerna med tidigare forskning och centrala begrepp, och ska nu under denna rubrik redovisa de slutsatser som vi har kommit fram till i vår uppsats.

Vår undersökning har visat att barn gynnas i den pedagogiska verksamheten av förskollärares olika inriktningar. Genom att förskollärarna känner trygghet i sina metoder kan de arbeta gemensamt för att komplettera varandra i verksamheten, och därigenom ge barn så mycket olika innehåll som möjligt. Denna trygghet får studenterna från en utbildning med en process av olika moment, vilket kan liknas med den process Ylwa menar att studenter vid LP01 har fått i inriktningen skapande verksamhet. För att denna process ska uppstå krävs det att utbildningen ger studenterna kurser som är längre än 7,5 hp. Får studenterna läsa kurser som är längre så kan processen och helheten bli tydligare. Helheten byggs på en fördjupning av kunskaper kring ett område med bland annat teoriansknytningar, metodprövning, varierade arbetsformer och utveckling kring redskapen. Får man den typen av helhetssyn som en inriktning ger, börjar man också se en relevans av användandet av de redskap man har fått med sig.

För att kunna ge barnen så mycket upplevelser som möjligt, och utveckla alla de olika uppsättningar av intelligenser barn besitter, har resultatet visat att förskollärare behöver känna en trygghet till olika metoder i verksamheten. Känner pedagogerna även trygghet i sina material, och på ett ärligt sätt kan visa ett engagemang gemtemot de olika aktiviteterna i verksamheten, så sprider sig detta engagemang till barnen. Vi anser att dessa kunskaper kräver fördjupning, vilket LP11 inte erbjuder sina studenter, med avsaknaden av inriktningar och specialiseringar i olika områden.

Vi har i vårt arbete studerat läroplanens riktlinjer och mål för verksamheten, och satt dessa i relation till användandet av skapande verksamhet som metod och innehåll. Resultatet av uppsatsen har visat att skapande verksamhet kan vara en del av den mångfald som läroplanen efterfrågar, eftersom det både kan användas som innehåll och metod. Vi har tidigare diskuterat lekens stora betydelse, både som ett spontant uttrycksmedel för barn där de förmedlar känslor, upplevelser och erfarenheter, men också att det kan integrera lärande på förskolan, eftersom leken ligger barnen nära. Genom att uppmärksamma barnens lek i den pedagogiska verksamheten, och visa på att deras lek kan bli en utgångspunkt för till exempel ett temaarbete, får barnen både uppleva lekens betydelse för deras lärande. Leken kan också främja barns utveckling, genom att verksamheten anpassar sig efter barnens initiativ, och på så sätt bekräftar dem och deras tankar, idéer, erfarenheter och fantasi.

Skapande verksamhet kan användas som metod för att utveckla många av de förmågor som förskolan ska sträva efter att utveckla hos varje barn. Den reviderade läroplanen lägger mycket fokus på matematik och språkutveckling, vilket mycket väl kan utvecklas genom bland annat sång och musikaktiviteter. Musiken bidrar då till att lärandet blir lustfyllt, och barnen kan själva vara med och skapa det material som verksamheten sedan kan använda, till exempel vara med och skriva och tonsätta egna sånger. Rytmik kan användas för att konkretisera matematiska begrepp såsom högt, lågt, framför, bakom, under, över och så vidare, genom olika rytmikaktiviteter där barnen använder sin kropp för att förstå begreppen och göra de begripliga för sig själva. Detta är bara några exempel på hur skapande verksamhet kan användas som metod till att utveckla barns förståelse och färdigheter inom olika områden som läroplanen tar upp.

Det har framkommit i analysen av våra resultat från intervjuerna att studenterna vid LP11 inte får samma möjlighet som oss vid LP01 att fördjupa sina kunskaper kring de estetiska uttrycksformernas användande, och inte heller förstå dess relevans i arbetet på en förskola. Detta har också framkommit i jämförelsen av de olika kursplanerna som vi har analyserat. Studenterna får enbart uppleva en kort introduktion istället för att själva uppleva en läroprocess med hjälp av de estetiska uttrycksformerna. Detta blir då en konsekvens för barns lärande, eftersom studenter som inte själva får uppleva en läroprocess i de estetiska uttrycksformerna, kommer att ha svårt att förstå relevansen av barns estetiska läroprocesser. En annan konsekvens av utbildningen LP11 är den som vi nämner i inledningen av analysen, då vi tar upp själva uppdelningen av lärarprogrammet. Efter att själva utbytt erfarenheter med studenter som läser mot andra åldrar än oss själva, ser vi LP11s struktur som en nackdel,

gentemot avsaknaden av studenternas förståelse för skolans progression, vilket Anna-Mia menar genomsyrar vårt utbildningssystem.

För att kunna arbeta med de estetiska uttrycksformerna som metod och innehåll, behöver förskollärare känns sig trygga i sina egna kunskaper och med de redskap som kunskapsfördjupningar på en inriktning kan ge. Ifall förskollärare känner denna trygghet till sina metoder och förstår dess relevans för verksamheten, blir syftet med aktiviteterna starkare, vilket ökar kvalitén av arbetet och lärarprofessionen blir starkare. LP11 skapar inte dessa förutsättningar för sina studenter, vilket innebär att en långsiktig konsekvens av utbildningen kan leda till att kvalitén i arbetet på förskolorna försämras.

Anna-Mia menar att fördjupade kunskaper är viktigt i forskningssammanhang, och att fler förskollärare måste forska i sin egen vardag kring små barns lärande. Vi tror att en förskolläraryt utbildning utan inriktningar, och utan den grund en sådan inriktning ger, kommer att resultera i att intresset för forskningen minskar. Detta blir då eventuellt en konsekvens för barns lärande, och för framtidens lärarutbildningar, eftersom forskning ligger till grund för de teorier vi får med oss från utbildningen, vilka vi sedan förhåller oss till i praktiken i den pedagogiska verksamheten.

9.1 Vidare forskning

I och med de kunskaper och den litteratur vi fick ta del av under vår inriktning Skapande Verksamhet, känns användandet av estetiska uttrycksformer, både som metod och innehåll, som en självklar del i den pedagogiska verksamheten i förskolan. Vidare forskning kring vårt ämne kan då undersöka hur de andra inriktningarna synliggörs i Lpfö 98 (rev. 2010), och vad de eventuella konsekvenserna för avsaknaden av dessa inriktningar blir på barns lärande. Vi frågar oss då ifall vissa inriktningar istället har fått ta större del i LP11 än i LP01, vilka dessa är och varför just dessa har fått ta större del än till exempel de estetiska läroprocesserna.

Vi skulle själva vara intresserade av att fördjupa oss ytterligare i regeringsbeslutet om att ändra lärarutbildningen. Anna-Mia menar att beslutet om att ändra lärarutbildningen kom så pass fort efter att LP01 hade trätt i kraft, och att de första utredningarna av LP01 skulle ligga till grund till regeringens beslut om LP11. Vi frågar oss därför hur just de resonemang såg ut, och vilka faktorer som bidrog till regeringsbeslutet. Det hade också varit av intresse att göra samma slags kritiska granskning som vi nu har gjort av LP11, men istället granska LP01 som vi själva har gått. Det skulle vara intressant forskning, just för att se vilken teoretisk anknytning och tidigare forskning det finns kring en så pass styrd och omfattande lärarutbildning som LP11 är, och vilka argument det hade gått att finna i dessa teorier.

Vi valde i denna uppsats att lägga fokus på den obligatoriska kursen estetiska läroprocesser vid LP11, för att undersöka vad studenterna får med sig av de kunskaper vi fick från vår egen inriktning skapande verksamhet. I vidare forskning kring ämnet hade vi kunnat fördjupa oss ytterligare i den valbara kursen estetiska läroprocesser 2, vilken ligger på termin 7 för studenterna. Hur kommer det sig att det till slut blev en sjunde termin, och varför hamnade de valbara kurserna sist i utbildningen? Det hade varit intressant att undersöka denna valbara

kurs när studenter vid LP11 hade läst den, för att se vad de hade fått med sig från den kursen. Detta är för oss svårt att i nuläget undersöka, eftersom vi inte ens vet hur många studenter som söker sig till kursen.

9.2 Slutord

Tack vare vår utbildning har vi fått ett kunskapsdjup inom de estetiska uttrycksformernas användande i den pedagogiska verksamheten i förskolan. Vi förstår relevansen av användandet av dessa uttrycksformer, både som metod och innehåll, och känner oss trygga att nu fortsätta vår utveckling i en verksamhet. Vi hoppas att vi hamnar i ett arbetslag där det finns en stor bredd av olika kunskapsfördjupningar bland förskollärarna, där vi alla kompletterar varandra för att kunna ge barnen så mycket olika kunskaper som möjligt, och därigenom bidra till en hög profession i verksamheten.

Vi vill med denna uppsats inte nedvärdera hela LP11, utan uppmärksamma de olikheter som utbildningarna står för. LP11 ger studenterna en större bredd av olika områden, men utan inriktningar och specialiseringar, vilket vi i vår uppsats kritiskt har granskat med hjälp av intervjuer och tidigare forskning kring ämnet. Vi har gett en bild av hur relevanta personer inom olika områden vilka berör den nya förskollärarytbildningen tänker kring den och kring de konsekvenser som den kommer ha på barns lärande.

Referenser och referenslista

Litteratur

Aasebø Skarre, T., & Melhuus, E. C. (2007). *Rum för barn – rum för kunskap. Kropp, kön vänskap och medier som pedagogiska utmaningar.* (P. Larsson, övers.). Stockholm: Författarna och Liber AB. (Originalarbete publicerat 2005).

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad.* Stockholm. Nordstedts.

Gardner, H. (1994) *De sju intelligenserna.* (U. Junker, övers.). Jönköping: Brain Books AB. (Originalarbete publicerat 1983).

Jederlund, Ulf. (2002). *Musik och språk.* Stockholm: Runa Förlag

Pramling, Samuelsson, I., Asplund, Carlsson, M., Olsson, B., Pramling, N., & Wallerstedt, C. (2008, 2011) *Konsten att lära barn estetik.* Stockholm: Nordstedts.

Rienecker, L., & Stray Jørgensen, P. (2008). *Att skriva en bra uppsats.* (A. Lagerhammar, övers.). Stockholm. Liber.

SOU 1999:63. *Det nya läraruppdraget.* Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

SOU 1999:63. *Att arbeta med olika uttrycksformer.* Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

SOU 2008:109. *Högskoleverkets utvärdering 2005.* Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

SOU 2008:109. *Läroplan för förskolan (Lpfö 98).* Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Stukát, Staffan (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap.* Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger (2000) *Lärande i praktiken Ett sociokulturellt perspektiv.* Stockholm: Prisma

Säljö, Roger (2003). Föreställningar om lärande och tidsandan. I S. Selander (red.): *Kobran nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning.* Myndigheten för skolutveckling. (Forskning i fokus Nr 12). Stockholm: Liber Distribution.

Vygotskij, L. (1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen.* (K. Öberg Lindsten, övers.). Göteborg: Daidalos AB. (Originalarbete publicerat 1930).

Internet

Skolverket. (2011). *Läroplan för förskolan Lpfö 98, Reviderad 2010*. Tillgänglig:
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442>

Göteborgs universitet. (2011). *Kursplan. Skapande verksamhet för tidigare åldrar 1, 30 hp*.
Göteborg: Göteborgs universitet, Lärarutbildningsnämnden. Tillgänglig:
http://www.lun.gu.se/digitalAssets/1325/1325317_lvs110_kursplan_101221.pdf

Göteborgs universitet. (2010). *Bilaga till ansökan 2010 om examenstillstånd för
förskollärarexamen. Preliminära kursplaner och litteraturlistor*. Hämtad 2012-04-10, från
http://www.lun.gu.se/digitalAssets/1315/1315865_forskol_kpl_och_littlistor.pdf

Göteborgs universitet. (2011). *Lärarprogrammet LP01, Inriktningar*. Hämtad 2012-04-10,
från <http://www.lun.gu.se/utbildning/lararprogrammet/inriktningar/#1>

Regeringskansliet. (2010). *Förskollärarexamen*. Hämtad 2012-04-03, från
<http://www.regeringen.se/sb/d/12771/a/139264>

Göteborgs Universitet. (2012). *Lärarutbildningen vid Institutionen för sociologi och
arbetsvetenskap*. Hämtad 2012-05-15, från <http://socav.gu.se/Utbildning/lararutbildningen/>

Göteborgs universitet. (2009). *Göteborgs universitets publikationer - elektroniskt arkiv*.
Hämtad 2012-05-15, från <http://gupea.ub.gu.se/>

Bilagor

Elisabeth Mellgren (personlig kommunikation, 16 mars, 2012)

Intervjumaterial:

Vad har du haft för roll för den nya förskollärarytbildningen?

Hur har processen sett ut för dig att forma den nya förskollärarytbildningen?

Hur ser du på den nya förskollärarytbildningen?

Hur ser du på att inriktningarna har försvunnit från förskollärarytprogrammet?

Tror du att det kommer bli några konsekvenser för barns lärande i och med att studenterna vid det nya förskollärarytprogrammet saknar inriktningar och tillgång till fördjupade kunskaper?

Tror du att de eventuella konsekvenserna av den nya utbildningen kommer att påverka arbetsmarknadens förväntningar och krav på nyexaminerade förskollärare?

Transkribering av intervju:

F – Forskare

R - Respondent

R - Ja, jag är programledare för, jag är studierektor här på IPKL för kurser inom, alltså både inom LP01 och LP 11, vi kallar dem så de olika programmen. De kanske ni känner er bekväma med? De kurser som går inom grundutbildningen. Jag är studierektor för BAUN och för KUFA och ett antal specialiseringar inom LP01. Och sen, alltså dem kurser som IPKL har inom förskollärarytprogrammet. Och än så länge även grundlärarytprogrammet med inriktning mot fritidshem, men de ska få en annan studierektor till hösten.

F - Ok.

R - Men sen är jag programledare, och det är ett uppdrag, det är ett uppdrag som institutionen har fått ifrån LUN, att vara programsamordnande institution. Och då har ju inte vi alla programmen, vi har inte kursansvar för alla kurserna. Men vi har ett programråd bestående av sju ledarmöten varav en eller två studenter. Det är för tillfället inte besatt av kåren. Men då är det, som stadsvetenskap har en plats, sociologen har en plats, HSM har en plats... IPKL har mig som programledare, plus en, men nu är plus två eftersom att vi har så väldigt många kurser. Och IPS har en plats. Nu tappade jag nog nån...

F - Men du är liksom inte då ansvarig för..?

R - Alltså det är LUN som har programansvar, men att IPKL har programsamordnande ansvar och programledaransvaret som jag har nu.

F - Mm, ok. Ja, då har du väl egentligen svarat på första frågan. ”Vad har du för roll i den nya förskollärarytutbildningen?” Om du inte vill tillägga någonting annat...

R - Nej nej, men det kan man ju säga att jag ju två roller som ofta kan vara överlappande. Jag är noga med att hålla, ja vara tydlig när jag, alltså uppdragen som programledare och som studierektor, det är ganska olika egentligen, för programledarrollen är ju där samordnade, det är inget beslut och inte det juridiska ansvaret som man har som studierektor, men det är ju mer av myndighetsutövning att vara studierektor.

F - Ok. Då blir ju fråga två lite knasig då eftersom vi trodde att du hade ett mer liksom övergripande ansvar. För då är frågan ”hur har processen sett ut för dej att forma den nya förskolläraryrket?”

R - Jaa, men ändå kan man säga, det är ju andra roller... Om man säger processen... Alltså det här att, att få... IPKLs ansvar för, som programsamordnande institution, det fick vi för ett, alltså i februari 11 (2011). Och det var ju också, sen efter det som vi fick kursansvaren, så vi visste vilket ansvar vi hade. Men innan dess så var det ju en process för att ansöka om examensrätt. Och det har ju, hela universitetet var med om det. Så 2009 gick dåvarande UFL ut med ett uppdrag till alla institutioner att förbereda och skriva fram hur man tänkte sig att man skulle jobba med den nya lärarutbildningen som då skulle komma. Och då var jag med till en del i det arbetet. Sen, och då skulle UFL sas det, utifrån den presentationen, fördela uppdrag ut till de institutioner man tyckte var mest lämpliga att göra ansökan.

F - UFL är alltså...?

R - UFL är det som nu kallas LUN, det är inte riktigt samma.

F - Ok.

R - Men UFL var alltså... När ni antogs så var det UFL som var ansvariga för lärarutbildningen, och det var det fram till sommaren 2010.

F - Ah ok.

R - Ja. Men sen, våren 2010 så blev det i alla fall inte riktigt så som man hade sagt hösten 2009, utan det blev på ett annat sätt att väldigt många blev involverade i att forma ansökan och uppdragen kom ut till institutionerna, och vi, vi var... Jag var ju studierektor då också! Och jag blev, utav den anledningen väldigt involverad i ansökan till examensrätt för förskolläraryrket.

F - Ah ok.

R - Och i och med det så hade jag ju också en stor.. Ja, jag hade ju skaffat mig mycket kunskap kring hur det var tänkt att det skulle va...

F - Mm.

R - Och då, då föll det sig naturligt att jag tog rollen som program, eller fick rollen som programledare.

F - Mm.

R - Ah.

F - Ok...

R - Men det är ju precis som ni säger, vill man läsa in sig på LP01 som ni själva läser, så finns det mera texter, där finns det texter om allmänt utbildningsområde, det finns texter om varje inriktning och så. Det finns inte de texterna ännu om...

F - Nej, de har varit svåra att hitta

R - Ja, men det finns ju ansökan finns ju, har ni hittat den?

F - ... Har vi hittat den Mari? Alltså ansökan till...?

R - Ansökan till högskoleverket. Ansökan om examensrätt finns.

F - Jag tror inte att vi har hittat...

F - Nej...

R - Den finns också bilagor, alltså utkast till alla kursplaner.

F - Ah ok!

R - Och...

F - Men de är ingenting man kan få ta del av...?

R - Jo visst! Det finns på LUNs hemsida.

F - Jaha!

R - Under kvalitetsarbeten, och där finns också högskoleverkets yttrande om ansökan.

F - Mhm, ok...

F - Vad sa du, under kvalitets...?

R - Ja, jag kan visa er innan vi skiljs åt.

F - Jaha, jättebra. Hur ser du på den nya, på den nya förskollärarytbildningen?

R - Ja ser på den, jaa... Jag fick den frågan av lokalradion... Och jag ser det som att... Alltså det är ju ett uppdrag att organisera lärarutbildningen på förskollärare på ett annat sätt än som tidigare varit organiserat. Det är ju en, alltså valbarheten som finns i LP01 finns ju inte alls nästan i LP11... Utan det är ju ett väldigt riktat program. Och möjligheten att, att liksom ompröva sitt val av inriktning eller så under utbildningens gång är ju minimal jämfört med hur det har varit. Och då kan väl jag se att, ja menar båda sätten att organisera utbildning har ju förtjänster och brister. Och det är väl säkert så att en del förtjänster i LP01, det tappar vi i LP11. Men en del brister i LP01, det har vi möjlighet att förbättra i LP11.

F - Vad är det då för brister...?

R - Ja, till exempel, så, jag menar, om vi tar denna som modell (visar någonting?) så börjar man ju lärarprogrammet, man söker, i LP01 så har man sökt sin inriktning, ni sökte till SKAVE när ni sökte in, ja, så går ni första allmänna utbildningsområdet med alla andra lärarstudenter, och sen så går ni in på er inriktning. Men vi har ju märkt att, att när vi... tittar, alltså organisatoriskt så händer det saker där första terminen, studenter söker om! Och kommer fram till, nej men nu, ”jag ville nog inte gå den inriktningen, jag vill gå den istället”. Så att det kan bli ganska stora förändringar. Så vi vet inte riktigt hur många vi får, de är 100 platser på BAUN, och det är 20 eller 30 platser på KUFA, men det blir aldrig just det, de blir förändringar. Och sen så läser man då sin inriktning, då håller man ju upp i två terminer. Sen har vi specialiseringar, och några specialiseringar måste ju alla läsa, det här med matte, matte och läs och skriv... Och då finns det några olika att välja på oftast. Men då när vi tar emot studenterna på specialiseringarna, då kan en del va på, på alltså, alla är ju minst på tredje terminen, en del är på fjärde eller femte terminen, och kommer ifrån olika inriktningar. Och det betyder att man kan alltså inte när man har specialisering förutsätta att studenterna har med samma saker.

F - Nej...

R - Man kan förutsätta det som finns i allmänt utbildningsområde, men, i, alltså... Man läser ju ganska olika i BAUN och SKAVE till exempel då va. Och då ska man in här och samman... Då kan det bli så att en del läser samma sak två gånger. Och andra läser, vissa områden är det vissa som aldrig läser, som man kanske skulle behöva. Den, det har vi inte möjlighet i LP01 att helt, ta kontroll över. Men den kontrollen är ju väldigt stark i LP11. Så där vet vi ju precis vad studenterna har gjort innan. Och vi kan förutsätta då liksom att det är ett krav att man följer den studiegången som gäller när man blir antagen. Och man kan välja kurser i slutet på programmet.

F - Mm, de har vi ju sett...

R - Ja. Så därför, mitt svar var, va blev det då... Jaa, det är annorlunda, men alltså jag tror det finns kvalitéer i LP01 som vi tappar, men att det finns andra kvalitéer som vi faktiskt förvärvar.

F - Vi skriver ju då väldigt mycket om det här som du pratade om i början om att det saknar ju liksom valmöjlighet och sådär... Tror du att det kommer, att det kommer bli några konsekvenser av det, just att studenter på nya forskolläroprogrammet saknar just inriktningar och tillgång till just att fördjupa kunskaper... Tror du att det finns några konsekvenser för det, just för barnens lärande liksom? Det är en svår fråga

R - Ja, å ena sidan så kan jag säga, det är klart det finns det! Men sen å andra sidan så är jag ju partisk då, och jag har ju vart med och kunnat.. Liksom skriva fram hur vi i Göteborg skall genomföra det här programmet... Och det är klart att vi har... Eftersträvat att få den absolut bästa kvalitén, och välja det innehåll som är det mest nödvändiga. Medans det är ju alltid så att det är ju väldigt, väldigt mycket vi måste välja bort hela tiden, för att få det, ja... Det är lätt att lägga in ”bra att ha”- moment och litteratur i kurser och så va, men, men det är nödvändigt för att det ska vara möjligt att genomföra utbildningen att välja bort, att göra strategiska val.

Och det arbetet håller ju på att bli kontinuerligt kvalitetsarbete och det har vi ju hållit på med i LP01 hela tiden! Vi ändrade ju inriktningarna liksom förra terminen. Så att... (paus 10 sekunder) Och vi har också tittat väldigt mycket på hur styrdokumentet ser ut, vilket innehåll är det man lyfter fram i den reviderade läroplanen. Och det måste vi se till att vi har med. Men... Och sen tycker jag i examensmålen, då lyfts ju estetiska läroprocesser fram väldigt mycket. Och då kan man ju säga att det syns ju inte i kurserna, att vi har så mycket av estetiskt innehåll som vi faktiskt har! Om man säger, första... I LP01 så bestämde då UFL vilka institutioner som skulle vara ansvariga, och vilka som skulle medverka. Nu så får kursansvarig institution bestämma att, ”jo men vi vill ha medverkan av er, och så vill vi ha medverkan av er” och så... Och då har ju till exempel första kursen på terminen, det kan man ju inte läsa sig till någonstans att HSM är med och medverkar där, men det gör dem. Och sen så, i andra kursen, då handledning, det är en kurs som stadsvetenskap har ansvar för, den handlar om att vara kommunal tjänsteman inom offentlig verksamhet, den handlar om styrdokument och läroplan och teori, där är det estetiska minimalt om man säger så. Så det är, där är inte nån av dom institutionerna med. Och sen är det VFU, och VFU är ju egna kurser nu och inte del av kursen som det har varit tidigare. Och det är en annan organisation av, man har inte VFU-ledare till exempel, utan man har VFU-kurslärare. Och då eftersträvar man att VFU-kursläraren skall ha en professionskompetens inom, ja... Är man VFU-kurslärare inom förskolläroprogrammet skall man ha kompetens ifrån, och erfarenhet ifrån förskolan. Och det gör ju att det är en annan organisation. Och sen tredje, eller fjärde kursen som man läser första terminen, då är litteraturvetenskapen och kulturvetenskaper med i den kursen. Och sen hela andra terminen så är HSM med i varje kurs, med vissa procent. Och sen längre fram i utbildningen så är ju HDK med vissa procent, och kulturvetenskaper är också med längre fram under utbildningen. Och sen fjärde terminen så har HSM kursansvar för en kurs. Och då känner jag inte till vilka som medverkar i den kursen, mer än dem själva. Men jag antar att HDK är med då i alla fall. Jag antar att kulturvetenskaper också är med. Men det är ett antagande. Och sen i slutet på utbildningen så är det ju då valbara kurser på avancerad nivå, då kan man ju också välja att fördjupa sig inom det estetiska området.

F - Så du menar att studenter, alltså har tillgång då, eller alltså, för jag menar för att knyta an till frågan här om barns lärande liksom, just för att vi får in så mycket olika institutioner och sådär, så menar du att det finns visst möjlighet att fördjupa kunskaper, eller?

R - Absolut! Ja men psykologen är med, filosofen är med, jaa...

F - Vi tänker på att det är ju nästan, större delen av programmet består ju av 7 och en halv poängs kurser, och vi tänker ju på vår egen erfarenhet av just 7 och en halv poängskurser, att det blir väldigt kort och intensivt, och att man... Just att man läser en så kort period, och vissa av de här perioderna är ju VFU till exempel.

R - Ja?

F - Men du känner fortfarande att man kan få, inte bara kunskaper, utan även att det blir fördjupade kunskaper?

R - Ja, som områdena ”Lek, lärande och omsorg”, de har två, två kurser... Så där kommer ju inte allt på en gång, utan det kommer första gången här i termin två, andra gången i termin 4. ”Barns språk och kommunikation”, det kommer ganska tidigt i utbildningen, sist i termin 1 och 2 och sen kommer det termin 3 för att, också för att man ska, det är ju också för att man ska ha, det ska introduceras om man behöver ha med sig det tidigt. Men man ska ju också kunna ha kommit längre, man ska ha en progression i utbildningen. Så när det kommer termin 4, då är det ju på en annan nivå, då kan det ju vara mer komplext. ”Matematikdidaktik” kommer också i början på termin 2, och sen kommer det i termin 5. Det är ju, där har vi ju liksom tänkt, det är ju inte sagt att vi avverkar ett område och sen är det borta...

F - Fast då blir det ju så med estetiska läroprocesser eftersom att det finns ju bara en kurs där?

R - Ja, men om du hörde på vad jag sa, så är ju dem med i andra kurser.

F - Mm... Hur... Ja. Det beror ju lite på hur man använder det då. Om man använder det som medel eller metod liksom, man kan ju använda estetiska läroprocesser på olika sätt.

R - Ja, och då kan man säga att ett problem är ju att om man jämför med SKAVE, så har ju SKAVE som inriktning haft en annan prislapp än vad, alltså den utbildningen har ju fått kosta mer än till exempel BAUN. Och då, och nu... Jag, jag vet inte riktigt hur det kommer att va med den kursen som är estetiska läroprocesser, om den kommer att ha den lite högre prislappen, för det gör ju att man kan arbeta på ett lite annat sätt! Så det är klart, när... I en begränsad budget på kursen, så... så.. så blir det ju inte... Då kan man till exempel inte lära sig spela gitarr! Det... Jag vet inte ifall ni har fått den möjligheten?

F - Jo.

R - Ja. Och de... de... det är en fråga som... som LUN... som är viktigt att ni tar med LUN, hur man tänker, och finansiera att området estetiska läroprocesser får det utrymme som det hade innan. Samtidigt så var det ju om man säger. Man kan ju säga att alla studenter har ju inte läst SKAVE! Utan det är ju en liten grupp. Flertalet har läst dem inriktningarna som inte har haft den möjligheten.

F - Precis... Men då, då tror du alltså att det inte blir några konsekvenser, eller hur... Bara just för att svara på frågan igen.

R - Alltså det är ju ingenting som jag kan, det kan ju inte jag, kan ju inte veta vad detta blir för konsekvenser! Men man kan...

F - Men man kan ju spekulera kring det?

R - Man kan fundera liksom, grund... Har ni läst utredningen för den förändrade lärarutbildningen, en hållbar lärarutbildning?

F - ... Har vi läst den?

F - Menar du regeringsbeslutet?

R - Inte beslutet, utan utredningen! Utredningen som kom i december 2008?

F - Jag är så osäker på allting...

F - Nej, jag tror inte vi har läst den.

R - Den bo, alltså där, där skriver man ju också fram, man... Avsikten, varför förändrar man, vad är det man vill ha. Det är ju inte... Det kan ju varken Göteborgs Universitet eller jag som programledare eller min (mummel)...

F - Nej, det var ju mer en hypotetisk fråga...

R - Vi har ju en.. ett uppdrag och göra, och naturligtvis blir det konsekvenser. Men sen kan man ju säga att då, ja alla, alla som har kommit som utbildad lärare med inriktning mot förskolan har vi ju inte tidigare heller haft. Ett omfattande inslag av estetiska läroprocesser. Man har ju kunnat fördjupa sig i andra saker. Och ja, här blir det ju mera riktat att alla ska ha de och de och de och de... Så att man blir, det blir ju en proportion som är mer enhetlig. Och det är ju, man lägger upp det på olika sätt, på olika lärosäten. Alla har ju liksom samma uppdrag, och det är liksom inte förhandlingsbart, och hur det som heter utbildningsvetenskap i kärnan ser ut det, det är rubricerat, vad det får vara och inte vara. Och sen kan ju vi lägga upp det på olika sätt och det har vi ju gjort. Och sen att det ska va 105 poäng inom det förskolepedagogiska området, det är också sagt. Så att det estetiska som ingår i LP11, det ingår i det förskolepedagogiska området. Och det kan jag inte svara på hur man resonerar om det i LP01.

F - Nej... Vi kommer ju också undersöka just hur arbetsmarknaden kommer, eller om den eventuellt kommer att anpassa sig efter... Alltså att deras förväntningar kommer anpassa sig eftersom att vi nu får ut förskollärare med en annan utbildning. Alltså just hur förskolechefer resonerar kring studenters utbildning, kan man säga. Hur ser du på det? Att.. Alltså tror du att konsekvenserna av den nya utbildningen kommer att påverka arbetsmarknadens förväntningar och krav på nyexaminerade förskollärare? Det är också en väldigt personlig fråga...

R - Alltså ja, men eftersom det har format utbildningen väldigt mycket i samklang med den reviderade läroplanen. Samma medarbetare som har varit med i, som experter, i arbetet med i att revidera LpFö98, har ju också varit med i arbetet med att utforma förskolläraryrket... Så tror jag väl att de börjar för att det kan va, att det kan få rätt god samklang att liksom utbilda förskollärare som har fördjupade kompetenser inom språk och kommunikation, läs och skriv och matematik, och natur och teknik och i ett systematiskt kvalitetsarbete. Och att de är beredda att ta förskollärares ansvar som att vara pedagogisk ledare i arbetslaget.

F - Jaa, det var alla frågor vi hade.

Stina Odsvik (personlig kommunikation, 17 april, 2012)

Intervjumaterial:

Vad skulle du säga är bra kvalitéer att ha som förskollärare?

Hur menar du att en förskollärare får sådana kvalitéer?

Kan du säga något om vad du fokuserar i en anställningsansökan vid nyanställning av förskollärare d v s vilka formella krav har du/kommunen och vad menar du är eftersträvansvärt att den sökande har för kvalitéer i sin utbildning och varför?

Lägger du stor vikt vid att dina anställda har varierande kvalitéer och specialiseringar från sina utbildningar i relation till resterande personal på avdelningen?

Tror du att barn gynnas i sin utveckling av att pedagoger i verksamheten har varierande kunskapsfördjupningar? I så fall hur?

Hur ser du på den nya lärarutbildningen i förhållande till den gamla med tanke på den förändrade möjligheten att fördjupa sina kunskaper i en inriktning?

Kommer dina förväntningar på förskollärare förändras i och med den nya lärarutbildningen? Hur i så fall?

Transkribering av intervju:

R - Respondent

F1 – Forskare

F2 - Forskare

F1 – Som du ser här så skriver vi ju lite om den här nya lärarutbildningen som kommer, och då vill vi, vi vill försöka och få någon slags inblick i hur den kommer att bli anpassad till... eller hur arbetsmarknaden kommer anpassa sig helt enkelt.

F2 – Ifall den kommer anpassa sig

F1 – Ja ifall, ja precis. Vi tänkte om vi börjar med den här inledande där, vad... vad skulle du säga är bra kvalitéer att ha som förskollärare?

R – Ja nu är det ju så här att jag tycker det ska vara förskollärare i förskolan alltså, jag tycker att alla egentligen skulle ha förskolläraryrkesutbildning. Och det har ingenting med att det inte finns bra barnskötare, det är inte det, utan jag ser yrkesprofessionen så tycker det ska vara förskollärare i och med att vi har en ny läroplan. Eller ja ny och ny, ja sen den är reviderad. Där står det väldigt tydligt och klart förskola, alltså förskolans uppdrag, förskolans ansvar och här får vi då även arbetslagets ansvar. Så ser det ju inte ut idag utan vi har ju barnskötare och förskollärare men jag tror framöver att det kommer bara vara förskollärare i och med att (otydligt) man ser det här som en verksamhet för förskolan. Och jag tror det är bra för kvalitén, det ska va högskolekvalité, det handlar om att redan på tidigt, när vi får in våra

ettåringar här så arbetar man utifrån att... vi kallar det inte för undervisning vi kan kalla det för aktiviteter men när man redan från början alltså pratar i matematiska termer, ur språkutveckling, ni arbetar med IT eller IKT då data, olika teknik. Vi har, vi ska ha få in i skolan naturorienterade ämnen i förskolan helt enkelt, sen givetvis på en väldigt konkret och praktisk nivå när det gäller små barn. Små barn tycker jag gör redan bra kullerbyttor när det gäller tankar och idéer och kunskaper. Jag tror själv på Vygotskijs tankar att barn är kompetenta och att barn lever i en social, i sociokulturell miljö alltså dem lever inte utanför... dem lever i samhället och gör många kunskapsvändor, tankevändor som är... ligger... till och med prat på ibland på högskolenivå utifrån barns erfarenhet då, den erfarenhet dem har. Förskolläraren ska ju vara verktyget, den som inte den som fyller barnet utan som utmanar barnet och att utmana barn det krävs att man har alltså en pedagogisk utbildning och att man har en didaktisk utbildning, hur lär barn och vad är min roll som pedagog då som lärare va. Det handlar ju inte om att pyssla och syssla med barnen utan det handlar ju om att utmana dem hela tiden, se när dem befinner sig i dem olika utvecklingsfaserna då va i dem approximativa, där händer någonting... hur går jag vidare, hur stimulerar jag barnet då. Och sen givetvis så ska ju även förskolan vara en demokratisk arena, barnen bjuds in dem är med i sitt lärande så därför tycker jag det är viktigt att man har en hög kvalitet på förskollärare då.

F1 – Ja absolut. Jag tänker på... nu är inte det, nu har inte vi riktigt med det som fråga men jag tänker på att det här kommer väldigt bra in i det, eller jo det har vi... förlåt... jag börjar hoppa här lite. Ja men ska vi ta den hur du tror att förskollärare får... men det är nästan vad du har svarat på, alltså att dem får dem här kvalitéerna du eftersträvar det är då en hög... att dem...

R – Ja det handlar ju om utbildningen tycker jag då. Hur ser man på utbildningen här framöver. Nu går man ju faktiskt tillbaka igen att man läser till att bli förskollärare att man liksom gör kanske en djupanalys och djupdykning där kring alltså barns yngre åldrar på ett mycket mer djupare sätt. Det får liksom inte vara någon slags snuttifiering på ytan utan man behöver ha en tror jag väldigt tydlig kunskapsbas. Sen är det ju viktigt tycker jag att man hela tiden kompetenshöjer sig själv, varför vi... alltså allting sker, samhället sker ju med en rasande fart idag och det gäller ju på nått sätt att fånga tag i det, hur gör jag det som förskollärare gör det som pedagog. Det handlar väldigt mycket att ha handledning tycker jag, kollegiehandledning framförallt att man bollar med andra kollegor, hur tänker vi här vad har... vad drar vi för slutsatser, att vi blir mycket bättre på att analysera vår verksamhet. Inte bara att dokumentera i göranden utan i läranden, det handlar ju inte om att göra hundra grejer, kan räkna att göra två men att man gör dom genomtänkt och att det finns ett syfte till det man gör. Jag skulle vilja säga att varje gång man kommer in i en förskola så ska allting finnas ett syfte till –” varför har jag en hylla där, vad är syftet med detta, vad är syftet för att vi har stolarna där och inte där”. Alltså att det finns ett syfte och det jag inte kan sätta ord på kan jag tänka, ”nej det kanske inte ska finnas i den här verksamheten”. En verksamhet ska ju... och det, det ligger ju också tycker jag till förskolläraren i hennes profession, när hon kommer in att hon ser vilken miljö behöver dem här barnen för att lära och utveckla sig va. Och sen givetvis att teorin hela tiden ställs mot det teoretiska mot praktiskt och det praktiska mot det teoretiska... alltså att jag måste kunna omförvandla dem här teoretiska tankarna jag har då. Verksamheten ska bygga på forskningsansatser det ska bygga på att det finns en, en bedömningsbaserad

erfarenhet alltså det är... och det är inget tyckande utan det ska finnas kunskap och lärande på det då va. Så det ställs mycket högre krav tycker jag på förskollärare i framtiden, kommer det göra, men jag tror också det är en mycket större utmaning för dem, jag tror också det kan ge... förskolan är väl inte lika naggad i kanten som jag tycker skolan är. Jag kommer från skolans värld, jag har jobbat som rektor i tio år skolan är ju mer, mycket mer penetrerad. Jag ska inte gå in på skolan för det är inte det är inte det ni frågar om, men där handlar ju också om att lärarna ska, måste ha en god profession och en status i sitt arbete. Att varför värdesätter vi arbetet det lärande man ger då va, kunskap. Och det pratar vi även, tycker jag, med dem här små, vi ger dem kunskap och lärande här nere va. Dom är inte små sköra individer våra små barn utan dem är kompetenta. Och att förskolan också baserar på tre ben, tre stadiga ben, vi ska ge kunskap, utveckling och vi ska ge omsorg, det bygger förskolan på och i omsorgen kan ju också få in det pedagogiska väldigt, väldigt tidigt, hur vi arbetar pedagogiskt med omsorg, ett lärande med. Sen så, stå stadigt på dem tre benen, vet vad vi... vad våra mål är, hur vi bryter ner läroplanen så kommer vi ha en förstaklassig förskola.

F1 – Jag tänker lite mer på vi, som jag och F2 (Sissel) här vi har ju gått den gamla lärarprogrammet LP01 där vi då fick, vi har ju fått ett år med inriktning inom ett ämne så vi sökte ju in förskoleprogrammet för tidigare åldrar som det heter eller skapande verksamhet för tidigare åldrar och det är ju det som blir lite skillnad nu när vi har kollat igenom det nya lärarprogrammet hur det ser ut för då läser man på vad är det...på en termin läser man fyra olika kurser, i princip och man får inte den lite djupdykningen som vi har fått och då tänker jag på det här med variation i det pedagogiska, alltså att en pedagog kan... eller att ett arbetslag...att det blir variation inom...Hur tänker du det när du...

R – Jag tycker det är oerhört viktigt, att mångfalden... alltså att man ger... När man anställer förskollärare, att det kan finnas någon som är oerhört duktig på drama men inte på matematik, det kan vara en som har bilden, alltså som har boken alltså, att man faktiskt skapar arbetslag där man har dem här olika kompetenserna och det måste vi ha. En likvärdig kompetens där alla gör exakt likadant, jag vet inte om det skulle utveckla så mycket, utan jag tror att det här handlar också om att utmana varandra. Jag kan se på det här arbetslaget här, här har jag ju sammanställt folk, en som jobbar jättemycket med matematik byggnation det är ju hennes, hon är urduktig på detta, en som håller på med drama teater gör egna teaterpjäser jobbar privat med teater, den tredje som jobbar jättemycket med boken språket textil teknik på det sättet. Alltså det ger en sådan mångfald till barnen och det är jag tror också man ska använda i... Alltså en sann pedagog är en kreatör också, som jag åter säger, jag gillar Vygotskij jag gillar Reggio då är det så vi ska ge alla barn hundra språk alltså, det är det vi ska göra och det gör vi bäst genom att vi är olika. Vi ska vara olika, det ska inte vara stöpta i samma form, vi ska ha och ge olikheter. Så jag tycker det är jätteviktigt när man intervjuar, vad kan den här personen bidra till det här arbetslaget med, förutom att hon ska ha sin lärarprofession. Jag tycker inte man ska tumma på det. Man kan få in andra konstnärer och allt som arbetar vid sidan om, men pedagogen är ändå den som ska lägga den stora ramen, vad barn behöver för att utvecklas. Och sen är det ju underbart när det kommer in en konstnär eller en teaterpedagog, eller det kan vara från biblioteket, och ge sin bild, men pedagogen är ju med och formar så att säga. Men det kan alltså... det är stimulerande och det stimulerar också verksamheten om det

kommer folk utifrån, som kan vara utifrån sitt perspektiv lite tokiga ibland med barnen. Det måste vara så för det behöver vi också va. För är det en duktig pedagog så klarar hon av att föra in det i verksamheten.

F1 – Men tror du då att det här kan få, för det här nya lärarprogrammet då, då läser ju alla samma, man väljer ju ingenting här...

F2 – Får jag fråga en sak nu innan F1 nu läser du inte efter frågorna det blir ganska svårt att hänga med i så fall så du får gärna berätta i så fall att nu tar jag fråga fem, nu tar jag fråga ett... då blir det lättare att sammanställa sen tänkte jag... Nu tog du ju fråga fyra till exempel (otydligt) berätta det då i så fall att nu tar jag fråga... förlåt att jag avbryter men det är ganska (otydligt)...

F1 – Ja men det här är mer en fråga som är... den har vi ju inte riktigt med nu eller jo den fråga fem... fråga fem kan vi ta då. Tror du att barn gynnas i sin utveckling av att pedagoger i verksamheten har att den har varierade kunskapsfördjupningar och i så fall hur

R – Ja, det är självklart att man har att barn är ju egentligen gränslösa... barn är ju vetgiriga på allting och har du då en bredd i pedagogerna, att de kan ha en varierande kunskapsfördjupning. Då har de också möjligheten att kunna stödja barnen i dess utveckling genom att du använder den kunskapsfördjupningen i, i ja i planeringen i det arbete du utför, det tror jag absolut. Sen beror det ju på vad det är för kunskapsfördjupning man har och hur man konkret kan omsätta sin kunskapsfördjupning då. Det får ju inte bli på ett teoretiskt plan där kunskapsfördjupning hamnar på en teoretisk nivå där man känner att, ”hur gagnar det här barnet då va”? Men däremot självklart så finns det människor som har en djup kunskapsfördjupning som är oerhört stimulerande och sparande för barn alltså. Sen vet inte jag riktigt hur du tänker kring kunskapsutveckling om det ska vara kring ett specifikt ämne eller, eller specifik metod eller nått sådant där det vet jag inte riktigt hur ni funderar där på...

F2 – Det är väl mer på dem här olika inriktningarna som vi sökte till där man kunde... vi hade ju elva olika inriktningar att söka till, det är nog lite det som vi menar med...

F1 – Exakt, att, ja men som du berättade här innan att du har anställda som har vissa egenskaper. Eller ja, duktiga på sitt område det är väl det vi tänker då

R – Och sen kan man tänka litegrann om man nu skolan... förskolan har ju ändå den, vi ska ju, vi har ju inga uppnående mål utan vi har ju bara strävansmål. Tack och lov för det. Det är ju underbart tycker jag för man kan sträva hur långt som helst finns ju liksom inget slut på strävandemål, uppnåendemål är ju ändå ja dit ska du nå det är ju liksom minsta gemensamma grund kan man säga. Dit ska alla nå då. Och den kan vara ganska så låg den uppnående mål vilket inte kanske utmanar utan den kanske då kanske man känner att, ja jag kunde gå ända dit bort va. Och där tycker jag är också när det gäller kunskapsfördjupningen att... ja jag tror det ska finnas en blandning att ibland behöver man faktiskt gå ner på djupet i. Bara det inte blir så att man hamnar i ett stuprör, att ”jag har en kunskap här och det tänker jag bara jobba med den här kunskapsfördjupningen för det gör”, då känner... då blir vi nästan tillbaka i den här gamla skolan ja där har jag min kunskap mitt ämne, plopp. Jag kan inte tänka mig det för det

är inte mitt. Då blir det stuprör så här och så ser inte livet ut. Livet har mycket större sammanhang. Och jag är lite rädd för skolan idag, det här att i kunskap så kan det mätas av ja du har nått dit så kan du sätta ett betyg på det då va, om det säger att jag har förstått eller inte det är liksom, nej det är inte riktigt det... För kunskap är så mycket mer än att vara väldigt duktig och smart på ett speciellt ämne, det sägs så mycket mer för att... För mig hänger allting samman. Menar om jag pratar om matematik så hänger det ihop med det hänger ihop med rytmik för mig, det kan hänga ihop med språk för mig det kan hänga ihop med skapande för mig det kan hänga med allting. Det hänger ihop jag kan inte säga nu ska vi... nu har vi matematik nu gör vi lite räkning... ”Om jag tittar på hus och sådant, nej det kan vi inte prata om nu pratar vi om det här va. Ja spännande hur kan det hänga med det, jo det gör det, det hänger samman”. Därför tror jag det är väldigt viktigt om man har kunskapsfördjupningar då måste man lägga alla sina kunskapsfördjupningar tillsammans. ”Vad kan jag bidra med och vad kan du och hur kan vi förena detta”.

F1 – I en pedagogisk verksamhet?

R – Ja, i en pedagogisk verksamhet

F1 – Så att man kompenserar varandra?

R – För det är ju det som är. Om jag nu ska baka med barn så tänker jag givetvis så här; ”ja det blir en kaka det är ju lite gott så”, men samtidigt kan jag ju få in massa ringmått, mätning, läser sen en text och sedan bild, du känner lukter. Alltså det finns många sinnen som kommer in och så ska det... Så tror jag också är viktigt för skolan att tänka för att annars kommer vi och ha A och B skolor och C skolor vi kommer ha, vi kommer alltså slå ut. Det finns en del som är oerhört praktiska och dem kan tänka väldigt praktiskt men dem har jättesvårt när dem ser en text så tänker dem jag förstår ingenting av detta. Och det är bekymmer för många barn som inte kan förstå en text för dem kan inte lösa matematiska problem för dem fastnar bara på texten och fattar ingenting. Då måste man tänka; ”finns det andra sätt”? Och det är där jag menar, har man då en kunskapsfördjupning så gäller det att se att här kan jag hitta pedagogiska... Men jag måste göra det ihop med andra, jag kan inte isolera att jobba med en kunskapsfördjupning för då är vi inne... ”Jag har lite svenska där, lite matematik där, lite samhällskunskap där, lite (otydligt) och det blir alltså”... Nej jag är, jag är liksom tveksam på att vi... Om det är det som är det viktigaste i livet att... Ja men det är mina egna tankar så då va, men jag tror att skolan befinner sig någonstans nu i litet vakuum där. Vart är vi på väg någonstans då va? Man går tillbaka mycket till det gamla, det skall skannas av och det skall bedömmas och det skall vara betygssättning. Och jag tänker väl mest, de mest kreativa vi haft idag dem har ju tyckt skolan varit skittråkig, har liksom genomlidit sina år i skolan. Också skapar dem någonting stort utanför, dem känner liksom att ”här fick jag utrymme, här fick mina tankar flyga fritt, där gick det ju inte för då blev jag ju störande”. De barnen blir ju störande då, dem hoppar ju upp och ner och överallt vet du. Men det kan bero på att dem tycker det är urtråkigt, kan vara en orsak, men vi tycker bara att dem stör då va. Nej vi mäter av dem istället... ja... och det är varför jag lämnat skolan efter tio år. Jag ser att det var inte riktigt vad jag vill jobba i skolan. Jag jobba som rektor. Jag vill jobba mycket mer över

gränserna, att man använder, även i skolan använder dem alla de kompetenser som finns då va. Skapande, mycket skapande i verksamheten.

F1 – Nu ska vi se hur vi ska göra, jag tycker det känns mest rimligt och fortsätta med den nu så tar vi den på slutet sen bara. Då tar jag den, hur ser du på den nya lärarutbildningen i förhållande till den gamla? Med tanke då på möjligheten att fördjupa sin kunskap

R – Ja men som skolan ser ut så förstår jag ju då att nu går man in nu då och gör om den nya lärarutbildningen. För att den måste ju kunna anpassa sig till skolan, det är ju så det finns ingen annan. Jag menar nu har vi ju den nya läroplanen och den är ju... kan alltså även den tolka den på olika sätt, tycker jag. Den ger ändå variabler då va. Men det klart den ger ju en väldigt tydlig vägriktning att vi, våra elever, uppnår inte målen som de ska nå, och dem sjunker ju i matematik och dem sjunker i svenska och dem sjunker i språk. De sjunker i väldigt mycket och det här är ju ett sätt att styra upp då att, ja... Har dem inte fått den kunskapen dem ska ha då, så att det klart det blir ju en omkastning givetvis till lärarutbildningen. Du kan inte läsa som lärare för yngre åldrar nu, ska vara mer inriktningar. Antingen jobbar du lågstadiet, vi går tillbaka lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet heter det. Nu vi har lågstadielärare, då är det det jag jobbar med, vi har mellanstadielärare högstadielärare vi har det... Så att visst... Och det förstår jag, att lärarutbildningen måste ju förhålla sig till den lag och läroplan vi har va, annars är det ju jätteknepig. Blir svårt i så fall att följa den och det är det som (otydligt) när skolinspektionen kommer. De ser ju tydligt och klart på detta får barnen, det dem ska ha, får eleverna detta, när dem målen, klarar dem av bedömningarna är de här bedömningarna rätt skrivna är de här formativa eller är de... Så att jag förstår ju för lärutbildning att måste forma om, självklart, så är det ju. Sen tycker jag det är, det måste kännas väldigt svårt för många lärare som har gått den annorlunda, den andra utbildningen att får jag överhuvudtagen min lärarlegitimation.

F1 – Nej just det, det är ju den med...

R – Ja. Så det klart att man måste ju ha en lärarutbildning som ger en lärarlegitimation, det är självklart man måste ha det. Annars får ju inga arbeta, dem kan inte jobba i den här skolan jag får ju hitta någonting annat och jag får ju springa runt till (otydligt) skolor då för att kunna fylla upp min tjänst någonstans här då va.

F1 – Men tror du med det här som jag var inne lite på här med våran inriktning att vi har gått ett år skapande verksamhet och nu så läser man i, ja, 7,5 högskolepoäng då istället...ja vad kan det omfatta...en, två månadet högst...nej kanske inte

F2 – Nej tre veckor

F1 – Ja tre veckor är det kanske. Tror du att det kan få någon, att det kan få någon konsekvens just det här för att... för att ha en liksom verklighen fördjupad kunskap?

R – Ja det får det absolut, alltså jag vet inte riktigt hur mycket man hinner få in sig på tre veckor alltså. Det är ju väldigt ytligt, det är ju liksom väldigt snuttifierat då, man snuttar runt lite grann. Och sen är ju frågan då hur det rent konkret kommer att kunna användas ute i verksamheten alltså i skolan då va.

F1 – Ja just det...

R – Hur mycket har jag som lärare kunskap att kunna omvandla detta då till. För det måste jag ju göra. Jag kan ju inte stå på elevernas nivå, när det gäller kunskapsmässigt så jag måste ligga ännu högre kunskapsmässigt för att kunna plocka ner det. Det är ju det som egentligen är konsten, det är att jag måste ha så här mycket stoff för att kunna få ner det till det alltså. Och det är ju inte fråga om att man hinner det på tre veckor alltså, det tror jag inte. Då är ju risken att det kan bli en liten utklassad... ja... Ja jag har svårt, jag har svårt och säga det, man snuttar man får, man öppnar upp lite grann ja nu var det bra med det nu kan du lite om det. Och det jag tänker när man kommer ut i skolan, vi är så väldigt ämnesfixerade vet inte varför vi fastnar i detta, vi tror att det är det viktigaste ungarna kan matematik och svenska och engelska och att det är liksom good enough för det va. Menar det är ju en bråkdel egentligen, jag tänker vad är det jag som lärare behöver ha egentligen. Stor kunskap i det är ju faktiskt i... det gäller... Tycker jag de demokratiska värdena när det alltså att möta barn alltså i svårigheter att ha dom här svåra samtalen, det är där jag hamnar som lärare. Jag hamnar inte i nu ska vi in och köra en galant lektion här nu alltså. Det handlar väldigt väldigt väldigt mycket om likabehandlingsplaner det handlar om värdegrunden och den måste jag vara jättesäker på sen när jag kommer ut som lärare alltså, hur hanterar jag detta, för det är det jag möter och konfronteras med varje dag. Det kvittar om jag är superduktig på engelska eller... Alltså jag måste för det första kunna locka de här barnen, och vad har jag för verktyg för att locka barnen för att sen kunna ge det jag egentligen har som mitt kunskapsämne då va, och det är ju liksom det är det som är kärnan idag tror jag. Sen vet inte jag hur mycket man lägger det på lärarkunskap, men jag tänker att det var målet också när jag jobba på skolan. Har haft studenter som har kommit, så sa han så här inte visste jag att konflikthantering... ”nej vi läste någon liten bok om att lösa konflikter men det var ju ingenting mot vad jag råkade ut för där”, hur för jag ett bra samtal, hur resonerar jag för att få de här eleverna dit jag har tänkt mig då va. Det är liksom det är en pedagogs konst tycker jag, det är det egentligen som avgör. Ja du kan läsa lärarutbildningen men du kanske... När du inte ut till eleverna så, hemskt ledsen men du har hamnat på fel plats. Vad ska du göra här, dem lyssnar ju inte på dig, du kommer... Alltså det är samma som med en pedagog också det, du måste ha den där känslan. Och hur får jag den. Den där initiativa att förstå, att sätta mig in och möta. Det är där, och det är där mötet, det blir mötet det är där kunskapen börjar, det är där jag kan väcka det där spännande.

F1 – Och samtidigt utvecklas som pedagog under tiden?

R – Ja och då tror jag måste ha med sig. Jag brukar säga ibland, ”vad har du med dig i din lilla resväska när du kommer?”. Alltså det måste ha detta, hur lockar jag fram kunskapen hos barn. Inte genom att sätta en bok i händerna på dom det kanske absolut inte är det, kanske jag kan längre fram när jag har... Men det kanske inte är där jag får börja. Jag kanske får börja i andra ändan och det är det här viktiga. Vad har jag med mig i min lilla resväska och det är... Jag brukar tänka ibland det är de här som är kreativa människor någon som trollar eller gör någonting; ”Oj titta vad han kunde, det var spännande, tror ni jag har mer i min lilla väska, ska vi titta?”. Alltså locka dit barnen va och då kan vi få dom nog till det absolut. Du kan säkert öppna deras (otydligt) men... Och då brukar jag säga ta fram det här och har du någonting som du gör privat ta med det. Det kan vara dans det kan vara vad som helst men det

väcker någonting och sen kan du berätta jo men jag har också det här. Det är svårt tror jag att komma in som lärare idag, det är tufft ute i skolorna idag, vet inte ni är ute på era praktiker, gör er VFU och det är... Sen beror det på vilken skola man hamnar i givetvis, vilken verksamhet, men jag tror som lärare idag att... Fördjupad kunskap ja det tror jag man kan ha i vissa ämnen, måste man ha, men snuttifierat. Ja en del elever är skärpta nog, i alla fall när det gäller IT och data så slår dem sina lärare med hästlängder. Det kan jag ju säga och då ska man vända på det kanske så här att säga så här va det här är ju, det här är ju ditt (otydligt) du måste lära mig så bjuder du in eleven till läraren istället då så att jag tror det handlar om att man lite andra roller idag i skolan.

F1 – Men jag tänker på det där med... nu när vi är inne lite på... Då kan vi ta den där fråga tre som vi har nu att kan du... om du säger när du, när du anställer eller ska nyanställa vad är det du söker eller vad är det du fokuserar på i en anställningsintervju?

R – Jag fokuserar på att när jag... vad jag vill höra eller vad jag förväntar mig att få höra det är när jag ställer frågor exempelvis för det första får man ju ha väldigt enkla alltså ingångsfrågor berätta hur du jobbar idag i din verksamhet eller hur ser, hur ser en grupp ut, om du hade en egen förskolegrupp vad skulle, hur skulle du vilja, liksom vad tycker du är viktigast och arbeta då med. Då vill jag nog höra litegrann alltså hur man tänker, ”jo jag tänker lite så här utifrån de här teorierna och tankarna ser jag detta barns kompetens som möjligheter va”. Jag vill liksom inte höra någon som bara säger ”jag tycker det är kul och jag har alltid tyckt om barn och det är lite roligt och gulligt och jag har hade små syskon själv”, alltså det är jag inte så intresserad av. Utan jag vill höra det här djupa, hur, när du hamnar i en situation hur funderar du då va. Och det är alltså att man kan, ja enligt teorin så säger den si och så och jag tänker så här praktiskt. Jag vill liksom se kopplingarna, att man har en tanke man har en idé eller man har en teori eller något som man lutar sig på. Och då kan jag säga ”hur kan jag se det när jag kommer in i din grupp, hur kan jag se det i din verksamhet, jo det ser du genom att”, va, och får jag svar på den frågan kan jag känna att ”åh det var smart”. Och sen givetvis är jag ute, om jag nu har flera som håller på och skapar och är bra på bild och form så kanske jag vill ha någon som är duktigt på rytmik och rörelser och då kanske jag ser lite på det, så att...

F1 - Du ser alltså lite på vad har vi och vad behöver vi?

R – Ja vad behöver vi ja, för att ge hela den här paletten till barnen då va. Om alla tycker om att skapa bild och form är det ju bara det dem får då tycker jag att dom behöver lite mer barnen än bara den delen dom behöver lite annat också då på den här paletten då om man tänker dom skulle... och då försöker jag ju hitta någon som kan komplettera dom bitarna då va

Avbryts av några barn...

F1 - Ja så i och med nu när vi kom in på det här med inriktningar och sådant då, kommer dina förväntningar på förskollärare att förändras med den här nya lärarutbildningen?

R – Jag vet inte om det förändras jag har alltid ställt höga krav på förskollärare. Är förskollärare själv i botten då va. Men det klart det är... ja dom förväntningar jag har det är ju

att jag bedömer att jag vill utbildad, alltså förskollärare, att man har läst till förskola, att man är högskoleutbildad. De förväntningarna har jag. Sen har jag fortfarande förväntningar att på att man kan använda sin teori rätt i verksamheten, att omsätta detta, det sen förväntar jag mig nog också att man är bra kommunikativt när man faktiskt klarar av det här med att använda det interaktiva nätverket, det ställer jag... Där är många inte alls... att man även använder det i arbetet med barnen att det är en naturlig del, det är det är ett pedagogiskt verktyg det är ju faktiskt att jobba med datorn eller Ipaden, och inte bara att spela att göra något spel för det är vi ju väldigt bra på. Utan det handlar verkligen på att låta barn kanske berätta och använda interaktiva verktygen då va. Så att det förväntar jag mig ju att man har plus att man givetvis har en hög kunskapsbildning när det gäller metoder alltså.

F1 – Ja

F2 – Ja

R – Så hann ni med allt nu när, eller ni spelade in allting här nu med mobilen

F1 – Vi kommer nog...

F2 – Alltså du säger ju så mycket bra saker, man vet ju inte, det är ju inte och prioritera det är ju bara att skriva allt liksom

F1 – Absolut. Men har du någonting du känner att du skulle vilja...som du sa jag hoppade lite och det blev...

F2 – Du hoppade jättemycket och det är lite klurigt. Nej det är egentligen bara sista frågan alltså du känner alltså du kommer fortsätta ställa samma höga krav

R – Ja det kommer jag göra

F2 – Även om förskolläraren får en annan utbildning?

R – Ja det kommer jag att göra. Jag kommer ställa höga. Jag tycker man ska ha alltså det är... När ska man få status i sitt arbete menar det ställs krav tycker jag, jag menar det. Vi pratar om att vi vill ha högre lön lärare vill ha 10 000 extra och det tycker jag absolut de är värda, men då måste man ju också ha en skola som man känner att man har en status i sin skola, alltså det. Jag tror man måste fram i detta och framförallt vi lever ju i en konkurrens med fristående skolor och jag ska inte säga att alla fristående skolorna är bra en del är riktigt urdåliga men...och det finns ju ett skimmer (otydligt) och jaha...så att någonting som jag tycker vi är väldigt bra inom kommunen alltså det är att de kommunala skolorna och förskola det är att när det gäller elevhälsa eller ge barn med särskilda rättigheter det... De fristående är inte ens i närheten av det vi är, där tycker jag är ett område och det är verkligen ett huvuduppdrag att alla barn ska ha en likvärdig skola och förskola. Det ska inte handla om, om jag kommer från en, ett speciellt område eller om mina föräldrar har mer pengar än någonting annat va. Och det tycker jag vi har väldigt...hög profession bland våra lärare och förskollärare hög medvetenhet och en hög kvalité i verksamheten, så slår det ut allting. Men vi måste också visa det, vi måste ut och visa det vi måste bli lite mer entreprenörer. Vi kan inte sitta här och säga

”men vi gör så mycket bra med barnen”... Jaha men säger alla det, nej men vad har dom för... Det är här är våra entreprenörer runt omkring, vi måste också saluföra vår verksamhet, det ju det som fristående skolorna har gjort, de gläfsar ut och de hittar dit och de gör stora grejer och lägger pengar på ditten och datten det kan vara mycket glassigt, det är det men dom bryr sig inte om censur och det tror jag också skolorna och förskolan har mycket, mycket mer. Ska synas och jag tycker vi är på framfart här nu i kommunerna att man faktiskt sliter upp, man synliggör sin verksamhet man blir bra på hemsidor. I Göteborg har vi en väldigt tråkig hemsida, det är jag väldigt ledsen för, så tråkig så ingen människa vill gå in på den. Men jag menar man går ut på nätet och slår upp, det gör jag ofta går in och tittar på andra så ser man ”gud de presenterar sig verkligen”. Det är ju det föräldrar hittar, de går ut på nätet, ingen som sitter och väntar på att det ska dyka upp lite broshyrer i brevlådan utan de sitter ute på nätet också läser de... ”jaha vad spännande kan inte jag få komma dit”. Det sprider sig på det sättet och därför måste vi vara, vad jag menar duktiga på, vi måste alltså kunna jobba på nätet, vi kan inte jobba med små lappar som hänger hit och dit och skriva såhär. Det är inte en människa som bryr sig om det är för gammaldags, vi måste byta ut pennan, mot annat, det är ju så och det tror jag ni gör mycket mer i skolan också att ni jobbar i skolan mycket med det interaktiva i skolan kan jag tänka mig va.

F1 – Ja försöker i alla fall...

F2 – Ska vi avrunda

F1 – Ja. Då stänger jag av den här...

Ylwa Andersson (personlig kommunikation, 24 april, 2012)

Intervjumaterial:

Vad innefattar ditt arbete inom lärarprogrammet?

Vilken roll har du haft i utformandet av det nya lärarprogrammet?

LP11 saknar de valbara inriktningarna som fanns på LP01, hur ser du på det?

Tror du studenterna vid LP11 kommer få djupgående kunskaper kring estetiska läroprocesser?

Vi har förstått att HSM samverkar i flera kurser på förskolläraryrket, och därmed inte bara i estetiska läroprocesser 7,5hp. Kan du kort redogöra för vilken roll ni (HSM) har i de övriga kurserna på förskoleläraryrket (LP11)?

Transkribering av intervju

R – Informant

F – Forskare

F – Okej. Fråga ett, vad innefattar ditt arbete inom lärarprogrammet?

R – Ja jag arbetar utifrån dramadidaktik jag är ju adjunkt i dramadidaktik när jag arbetar på HSM, och när HSM är inne, och jag är inne i kurser så är det med utgångspunkt från dramaämnet, som jag arbetar antingen med drama som metod eller som innehåll.

F – Och vilken roll har du haft i utformandet av det nya lärarprogrammet?

R – Jag satt med i en av grupperna som gjorde ansökan som vi kallar det här med examensrätten då, jag satt med, och då kan jag säga att jag är en av representanterna från HSM. Vi försöker vara med i så många grupper som möjligt för att ringa in förskola, ett till tre, fyra till sex, sju till nio och gymnasiet, så vi försökte vara med någon representant i alla grupperna för att få med våra perspektiv, dom estetiska dom konstnärliga ämnena.

F – Jag måste bara fråga dig, är du med i förskole...

R – Jag var inte med i förskolan, det var Tarja Häikiö, bild Tarja, jag var med i F till tre, satt med där.

F – Okej.

R – Ja fyra... Nej, ett till tre och fyra till sex var det i min grupp, det var så det var där. Så båda de ansökningarna har vi varit med och försökt få in, det var så vi jobbade. Det var en strategi för vi trodde att här försvinner vi bort, så var det. Det trodde vi, och då så sa vi, det vi måste... Vi måste vara med, och vi behöver se till att det skrivs in i någon form, antingen att det hette gestaltning eller som det nu kallas praktiskt estetiska ämnen, praktiskt estetiskt perspektiv eller så va. Men så som det beskrivs i gruppen jag var, så kallas det estetiska uttrycks sätt eller estetiska uttrycksformer, att det finns med det i skrivningen från början.

F – Okej.

R – Och sen sitter jag med i programråd nu när den håller på, när den pågår så sitter jag med i programråd för förskolläraryrket, och så har vi också gjort. Bengt Jönsson, min chef, sitter för ett till tre tror jag det är... Vi har försökt finnas med då att man ska ju ha en representant i dom utbildningarna man finns med vid på något sätt och där påverkar jag ju på så sätt att jag hela tiden... Att det finns med gestaltningmoment om jag ska kalla det så, och att det, att man ser, bevakar progressionen i det så att man ser att man ringar in och att det inte bara blir samma form, samma form och samma form, det är det här jag pratar om med metod och innehåll, att det finns både och där.

F – Ja, LP11 saknar de här valbara inriktningarna som fanns i den här LP01 som vi gick då, hur ser du på det?

R – Det blev ju i princip, kan man säga att det blev nattsvart för oss från början när man tittade på det, när man tittade på det hur det ser ut och fortfarande så ser ju vi att vi... Korta små insatser vi gör, om man tar det generellt grepp på det så vi blir... Vi håller ju aldrig i nån kurs mer än sju och en halv poäng, kanske det blir, eventuellt kommer det att hamna på att vi har femton hp då kanske. Vi har pratat om det om vi skulle kunna få upp det till trettio men jag kan inte...

Jag vet inte riktigt hur det blir, men om vi tänker oss då sju och en halv hp så blir det förskolläraryrket, och ett till tre finns... Nej, ja du hör jag är lite osäker, det är ju fortfarande så att det inte är riktigt säkert på hur det ser ut, men i förskolläraryrket har vi en sju och halva som vi, om man säger, äger. Och sen har vi en, sen blir det ju utifrån musiken har vi ju på ämnesläraryrket, där har vi ju mer. Men då är det bara musik och HDK har bild, så det är ju ämnen då. För det ska finnas liksom ämne i grundskolan för att kunna accepteras, ha en egen kurs då så... Gymnasiet finns teater, det har vi teaterläraryrket, det är ju det vi äger och förfogar över. Annars är vi gäster, och då får man vara mer noga med att gå på och påverka vad det ska finnas för innehåll, för de beställer, och vet de precis vad de vill ha. Då förhåller vi oss till det, och så försöker påverka utifrån det, och ibland kan det ju vara så att de undrar vad vi kan tänka oss och lägga in i, på någon kursplan. Men det är om man får säga, ”snuttifierat”. Det är ingen sju och en halvpoängskurs och ha en, två, tre, fyra... workshops. Vissa kurser är det mer, andra är det väldigt lite då, och då måste ju vi titta över vad får en förskolläraryrket, i helhet, det är ju det som är viktigt att vi ser.

F – Ja för då tänker jag på den här, som vi har förstått då att ni på HSM, ni samverkar i flera kurser på förskolläraryrket... Ja det är faktiskt en fråga vi har där, kan du kort redogöra för vilken roll ni har i de övriga kurserna som inte är, alltså inte den estetiska läroprocesser 7,5 poäng?

R – Då handlar det om, antingen handlar det om att studenterna får i uppdrag att skapa en redovisning utifrån det gestaltande, gestaltungsredovisning kan det handla om, det kan handla om... Och då kan man ju säga att vi använder, använder det som... Alltså då är det mer att man tittar på innehållsmässigt, att man bjuder på vad drama, bild, musik står för som sina egna ämnen, ”vad använder man dem till”, vad kan man... ”Hur använder man dem”, då kan man ju säga att man kommer åt det innehållsmässigt att man får lära sig kring dom estetiska uttrycksformerna.

Men det andra är då att vi använder det som metod för att förstå sig på i en svenskakurs, och då är det ju metod för något annat. Så det är de två sätten vi använder det, men det är ju inte att någon student har, så som ni i er utbildning, kontinuerlig gitarr(undervisning). Det är ju inte att ha en process utifrån våra workshops, så vida någon längre tid så att ni själva får vara med om en process i relation till ämnena, utan det handlar om att det sker i första 7, 5 om jag tar förskolläraryrket som exempel. Där vi är inne mycket då. I första sju och en halva så får de möta oss i två workshops, där dom får använda det för grupp... Gruppandet alltså, gruppprocess, gruppdynamik. Och sen andra workshopen är för att förbereda dem inför en

gestaltande redovisning, vidga deras syn på hur, hur använder man det, också gör de en gestaltungsredovisning.

Sen möter de oss i en kurs som kommer i andra terminen. På första terminen har de en 7,5 möter de oss, och sen i termin två möter de oss i ett par svenskakurser, kommunikationskurser kan vi kalla de. Det finns två där efter varandra som de möter oss i, och då handlar det om att jobba med svenska i gestaltande synvinkel. Och då har det varit, då har det varit bild, musik och drama de har fått möta där, och haft workshop kopplat till teori. Och sen har de fått möta oss i en kurs som har med sociala relationer, konflikthantering ledarskap där de får använda det som verktyg för att stötta en god lärandemiljö, sociala relationer i gruppen och titta på det utifrån det. Och där har de en gestaltande redovisning som också har egna poäng, och så är det inte i någon utav de andra, utan då är det inbakat i, det är inte något examinerande tillfälle, men i just den kursen har man valt att göra så.

F – Och vilken kurs var det?

R – Den heter sociala relationer, konflikthantering och ledarskap det är sociologen som har den, de äger den kursen. De har valt att göra så för där är ett större inslag. Vi har precis haft den nu för första gången, och där arbetar vi mycket med studenterna i en 7,5. Där skulle det... Där är det ju då nästan åt det hållet, där är mycket workshop i den kursen, och vad jag menar med det är att man får jobba praktiskt då va, pröva det man läser, och det liknar ju skapande verksamhet, och där har vi ju en... Så på två terminer möter de detta, och sen har de en kurs till på slutet... Den har jag dålig koll på vad den egentligen heter, så det kan jag inte säga, men det är också en ämneskurs... Jag har...

F – Menar du den sista terminen?

R – Nej andra terminen, vi har bara kommit två terminer.

F – Ja, ja, ja.

R – Så det första året är de med om det jag sa nu, utifrån oss då. Fast de möter oss i en, två, tre, fyra, fem kurser... Och de har åtta kurser.

F – Som de kommer möta er?

R – Nej de har åtta kurser första året...

F – Ja, ja just det.

R - Och en av dem är VFU-kurs av de åtta. Så sju inne på universitetet (otydligt) och på ett vis är det mer positivt än vi trodde, men det är inte på det där sättet som vi har arbetat där vi kan hålla igång och vara med och styra mycket över litteraturen, där vi kan vara med och styra... Det är ju att vi är inne i någon annans kurs, så som det var när allmänna utbildningsområdet förut, eller när vi gick in i vissa kurser och gjorde små inslag, och så får vi se hur det utvecklas. I princip så är det, kommer de vilja ha oss i sina kurser och då gäller det ju att marknadsföra sig och göra gott arbete och att det... Men detta är ju bara forskolläraryrket jag pratar om nu.

F – Ja, men det är bra.

R – Ja, för det är ju eran...

F – Ja, precis.

R – Precis, det är er grej.

F – Tror du att studenterna nu vid LP11, att de kommer få den här djupgående kunskaper kring estetiska läroprocesser?

R – Dem får ju inte det, de får ju inte, det går inte att de får det som... Om man går båda terminerna på skapande verksamhet, det finns ingen rimlig chans att få samma... Samma... För det är ju flera dimensioner på det. För dels så går ni en grupp och har våra ämnen, vår litteratur, vår kultur också skulle jag vilja säga, för det vet jag många gånger. Vi pratade med er som har skapande verksamhet om att det är olika kultur också. Vi har mycket schemalagt... Hade vi på skapande verksamhet och de, våra kurser, just för grupprocess, grupparbetsformer, titta på vad som händer i en sån arbetsprocess.

Och här blir det att vi dimper ner och har ingen möjlighet att följa och jobba med grupprocessen under en så lång tid, och vi kan inte påverka samma sätt med litteratur. Vi blir inte synliga på samma sätt som för er som gick här i två terminer. De kommer inte riktigt... Det är inte säkert att alla studenter förstår sig riktigt på vad det egentligen är vi vill förmedla, utan de förstår det på ett annat sätt, och då har vi ingen chans att fånga upp och försöka hitta på, på andra sätt. Vi har ingen möjlighet att, det jag ser, att fånga det i nästa... Under nästa vecka, eller nästa kurs, eller delkurs, eller så va. Det är ju det där, sånt här tar tid... Och det är väl att vi kommer tillbaka, det är det som är det goda med det, alltså att de ser till att vi kommer tillbaks, och i programrådet jag sitter så har vi den dialogen. Hon som är ordförande där, det är Elisabeth Mellgren, och hon är helt inne på att ”det här får inte försvinna och vi behöver en progression i tänkandet kring det”.

Men det är ju ett helt annat utgångsläge när det är dem som har kursen, och de har sina perspektiv, och så kommer vi som gäster, ”och vi är hjärtligt välkomna”, och de vill ha oss. Men vi har inte samma synsätt på vad det är vi gör, så då behöver vi jobba med det också, förklara vad det är man kan använda oss till och vad det är en student kan behöva för att kunna förstå sig på vad det är för verktyg de har att jobba med. Och så är det ju för studenter som gått skapande verksamhet också, men det är, jag tänker att det är... Det är en... Alltså större chans, eller möjlighet för en student att fördjupa sin förståelse när den har möjlighet att fråga igen, och pröva igen, och möta drama med Ylwa eller någon annan, och få träffa många olika i en längre process, en djup... En mer djupgående process än nu... Är det jag ser idag.

Ja, så man försöker ju att på något vis peka på och visa på och låta de få pröva på samma sätt som de gjorde med er. Men jag har inte samma utrymme att göra det... Och då blir något annat, så får vi se vad det blir av det. Men både du och jag kan ju tänka oss vad det blir av det... Men vi får se, vi får se vad vi kan göra. Jag tänker att ambitionen är att arbeta på ett sånt sätt att man väcker intresse att vilja läsa vidare kring det, och att vi då kan ha fristående kurser, på annat sätt fånga upp detta senare när man har, antingen fortfarande läser och jobbar

på kvällstid på fritiden, eller när man är i verksamhet sen, kommer tillbaks och läser... Hos oss.

F – Ja... Så då säger vi tack.

R – Tack.

F – Tack.

Anna-Mia Nilsson (personlig kommunikation, 17 april, 1012)

Intervjumaterial:

<http://www.lararforbundet.se/web/ws.nsf/documents/0040D549?OpenDocument&menuid=00326A1C>

I denna artikel berörs förändringen i skolan i och med den nya lärarutbildningen (LP11). ”Men Lärarförbundet tycker att den ger för smal anställningsbarhet och för lite möjlighet till fördjupning.”

- Gäller detta också förskolan? Och i så fall hur anser ni att det påverkar förskolan?

Vår egen erfarenhet av förskolechefers krav på nyanställda är att de har en viss inriktning som kompletterar övrig personal på arbetsplatsen. Vi undersöker därför den nya lärarutbildningens eventuella konsekvenser av studenternas möjlighet att fördjupa kunskaper (t.ex. musik, språk, matematik, utomhuspedagogik m.m.), och använda dessa som redskap i den pedagogiska verksamheten.

- Tror ni att arbetsmarknadens förväntningar på förskollärare kommer att förändras i samklang med den nya lärarutbildningen, tills att de studenterna tar examen och börjar söka jobb?
- Tror ni på lärarförbundet att beslutet om den nya förskolläraryrket kommer att påverka barns lärande, i och med att dessa studenter får såpass liknande utbildning, och inte har samma möjlighet att fördjupa sina kunskaper i specifika inriktningar? Och i så fall hur?

Transkribering av intervju:

F – Forskare

R – Respondent

F - Men ja, vi kan börja med första frågan: alltså, gäller detta också förskolan, och hur i så fall? Hur anser ni att det påverkar förskolan?

R - Alltså, läser man då artikeln som ni skickade, så är det ju framförallt i grundskolan som det smalnar av. Det gäller ju inte förskolan på samma sätt.

F – Nej.

R - Gör de ju inte där... För där har vi ju inte alltså en sådan bredd, utan där är det ju, har det varit förskollärare. Sen, med den utbildningen som ni har gått nu, alltså där ni har olika fördjupningar, det har ju inte satt sig. Om man nu ska titta på den verklighet som ni kommer ut i, så har ju inte kommunerna riktigt, tycker jag, tagit hand om den.

F – Nej.

R - Som man har inrättat tjänster med olika specialområden så.

F – Nej.

R- Men så att jag menar, anställnings(otydligt) kommer nog inte påverka. Men där, men ni har, i artikeln så står det ju också det här ”möjligheten till fördjupning”, där tror jag, för det är ju någonting som lärarförbundet gör! Jag har de här (visar någonting) som jag tänkte, ni kan ta dem, lärorik förskola, som ni ser, det är våra strategier för förskolan, hur vi jobbar. Då finns det en om forskning där. Alltså det här med möjligheten till fördjupning, som det står där, det kommer ju påverka förskolan också! För när lärarutbildningsförslaget kom, som nu trädde i kraft, så var det ju såhär att, samtidigt som man då kom med en förnyad läroplan, man pratade om att förskolan skulle in i utbildnings, i det utbildningspolitiska systemet i Sverige, det skulle bli första steget, det skulle komma in i skollagen, så gjorde man om lärarutbildningen, och så kortade man förskollärarytbildningen! Alltså då minskade man... Man ökade kraven på förskolan och förskollärarna, men man ansåg att man behövde ha en kort, alltså en kortare utbildning.

För Lärarförbundet har ju drivit det här med att all lärarutbildning skall ligga på avancerad nivå. Det vill säga att det ska vara då fyra år, och att man då får möjlighet till fördjupningen! Och där kommer ju det in, att det kommer påverka kvalitén, så att när lärarutbildningsförslaget kom, så blev det ju jättemycket! Man fick då, som lärarförbundet jobbade med, och påverkade att förskollärarytbildningen då skulle bli på fyra år! Vilket man då hade lämnat förslag på tre år! Vilket efter mycket långt opinionsarbete, så fick vi behålla den utbildningslängd som är idag, på tre och ett halvt år! Och hur konstigt det än låter, så blev det ju en seger! Då blev det en seger att vi fick behålla utbildningens längd som vi har idag. Men vi, det vi då missar, så blir det ju den här ämnesfördjupningen, och att allt liksom ligger på...

F - Så det var det ni hade velat sträva efter om ni hade fått en termin till?

R - Ja! Vi vill att all lärarutbildning skulle ligga på minst fyra år.

F - För att man skulle kunna välja till en inriktning och fördjupa sig i ett speciellt område?

R- Ja, alltså dels fördjupningen, och att du sen också skulle ha möjlighet att bygga på till master- och magisterutbildning, för att sen få forskarbehörighet! Så att det är ett långt svar på den första frågan! Så anställnings (otydligt) tror jag inte kommer påverka, men fördjupningen... Men det är ändå viktigt tycker jag att veta hur lärarutbildningen kom till, just att det var väldigt mycket arbete vi fick lägga ner på, att få behålla faktiskt tre och ett halvt år! Och man kan väl säga att lärarförbundet vill ju fortfarande att den ska vara på fyra, alltså att man har ett ämnesdjup... Så det som är positivt i Göteborg ändå, för... Det var så bra, för jag hade den här hemma, det är ju den nya utbildningen! (visar någonting)

F - Den har vi också.

R - Mm. Där har de ju ändå lagt till en, alltså en avancerad, alltså möjligheten att man kan välja... Och det vet jag inte om alla har gjort. I utbildningsorten.

F - Du menar alltså att alla...?

R - Att man kan välja till avancerade kurser.

F - På den termin sju menar du?

R - Ja.

F - Men det är väl obligatoriskt, att göra det?

R - Alltså, de ser lite olika ut, så jag törs inte säga.

F - Det nämnde ju vår studie, vi var och pratade med vår studievägledare i alla fall, och vi hade först uppfattat det som att man inte behövde göra det, och att alla skall läsa tre år, och ifall man ville kan man lägga till valbara kurser på avancerad nivå. Men hon la i alla fall upp det som att "nej, alla som läser på förskolläraryrket ska läsa den sista terminen".

R - Ah ok.

F - Och det är ju positivt i alla fall! Där man kan ju i alla fall välja en femtonpoängskurs och fördjupa sig på något sätt, men... Ja.

R- Jaja, det är ju jätteviktigt. Alltså jag förstår inte hur man tänker! Alltså just det här med att all forskning visar ju att ut, att barns lärande startar väldigt tidigt. Och ska man då i, och alltså... De mest kompetenta lärarna ska vi väl egentligen ha brukar jag, allt så det är personligt tycka, bland de allra yngsta barnen! Det är faktiskt där vi kan släcka lusten till att lära väldigt tidigt!

F - Ja, absolut.

R - Och de har heller inget språk, där de kan förmedla, utan där måste ju vi hjälpa dem att förmedla deras, mm.

F - Ja, då kan vi ju gå över till nästa fråga då. Och vi kanske ska säga att vi var och intervjuade en förskolechef tidigare i förmiddags, och hon bekräftade ganska mycket det som

vi har skrivit här också. Att hon ville i alla fall att hennes nyanställda skulle ha olika ämnesinriktningar för att kunna komplettera varandra på avdelningen, och kunna ge barnen så mycket som möjligt. Så är nästa fråga då, tror du att arbetsmarknadens förväntningar på förskollärare kommer att förändras i samklang med att nya lärarutbildningen, tills att studenterna tar examen och börjar söka jobb?

R - Ja du menar till den här som vi har nu, eller...?

F - Ja, alltså de som började läsa på LP11 alltså.

R - Ja...

F - Tror du att arbetsmarknaden kommer att liksom anpassa sig då, eftersom de studenterna har en annan utbildning, och kommer med ett annat bagage än vad vi gör som har en inriktning?

R - Ska jag vara realistisk och den verkligheten, så tror inte jag det. Alltså med den brist som det kommer vara på förskollärare, så kommer man vara glad att man får förskollärare! Alltså men, jag skulle vilja säga lite att ser man förskolan, alltså om ni tittar på ”den lärorika förskolan” där (visar någonting), så är det ju det frågor som vi måste jobba med.

Så tror jag att det kommer hända rätt mycket inom förskolan med kvalitén, just att vi har fått den nya läroplanen, som faktiskt säger ämnesfördjupning! Alltså den pratar ju mer om naturvetenskap, teknik, kommunikation. Så att, förskolechefen ni träffade, kvalitetsmedvetna förskolechefer, tror jag kommer ställa krav på att förskollärare redan idag vill ha ämnesfördjupningar. Så att jag menar, det är det som är synd tycker jag, att det som vi har kallat den nya lärarutbildningen, den som kom 2001, alltså där har inte, vi har inte fått ut nog många! Tror jag, alltså som man egentligen...

F - Det är som du ju sa förut, att förskolan inte anpassat sig efter den utbildningen.

R - Nej, inte fullt ut.

F - Nej.

R - Det ser väldigt olika ut. Medvetna förskolechefer tror jag ser att man vill ha kompletterande arbetslag! Där tar man hand om det.

F - Ja, kan vi ta sista frågan då. Tror ni på lärarförbundet att beslutet om nya förskolläraryrket kommer att påverka barns lärande? I och med att studenter får så pass liknande utbildning, och inte har samma möjlighet att fördjupa sina kunskaper i specifika inriktningar? Där, förra frågan handlade ju mer om arbetsmarknaden, förskolechefer och anställningen, här fokuserar vi ju mer på, jaa, hur...

R - Mm. Och då kommer vi ju in på vad lärarförbundet driver politiskt. Och då är det ju vår, eftersom om jag då kopplar tillbaka till fråga ett, alltså där vi drev att all lärarutbildning ska ligga på avancerad nivå, och forskning. Så är det ju, om ni tittar den här (visar någonting) ”lärorika förskolan”, så finns det ett område som heter att ”förskolan behöver mer forskning”.

Där (pekar). Så är det ju det här att lärarförbundet driver, alltså tror ju att det kommer påverka kvalitén när man inte kommer att kunna fördjupa i ämneskunskaperna. Att det liksom påverkar kvalitén då. Och det är ju så såhär som det saknas ju forskning, vi behöver mer forskning på små barns lärande. Och då behöver vi också mer förskollärare som forskar i sin egen vardag.

F - Ja, det är faktiskt väldigt sant.

R - Ja! Så att där driver ju lärarförbundet fortfarande just det här att, vi tycker det är viktigt att förskolläraryrket är på avancerad nivå, så att man har möjlighet att forska vidare och bygga på och även ha, alltså djupa ämnesstudier i ämnen som är relevanta för förskolan! Och där är det ju det här med att man kan ju se naturkunskap och teknik, där mycket är nytt egentligen. Alltså, många frågor ha vi jobbat med, ämnen som jag i min utbildning känns ju uråldrig när jag gick ut (19)83! Nej men alltså mycket har man ju jobbat med, men alltså nu ska du mer alltså följa och se barns lärande! Och du skall, som de står i den här ”naturvetenskap och teknik”, du ska kunna följa, alltså barn ska kunna få en förståelse, alltså hur naturfenomen, alltså hur modernt, mycket enkel teknik och... Då behövs det faktiskt ett ämnesdjup!

F - Det kanske inte räcker med en treveckorskurs...

R - Nej. Nej, för jag tror också det här med att, nu när man pratar om ämnen, så är det ju också viktigt att det blir utifrån förskolans pedagogik. Alltså att vi har det här att lek, omsorg och lärande bildar en helhet! Så att vi inte liksom börjar... Alltså att man på något sätt för ämnena mer skol, mer ”skolifierat”! Om man nu ska använda ett ord som man slänger sig lite granna.

F - Ja, det pratade ju den här förskolechefen om också, att det är så väldigt ämnesfixerat, och att hon hellre ser, som du sa nu, en helhet i den här grunden med kunskap, utveckling och omsorg.

R - Och ser man även som att språk och kommunikation, även i det området alltså... Jag vet inte, har ni sett den som kom? (visar någonting) Den har ni fått, va? Då när läroplanen kom så kom man ju bakgrunden till den nya läroplanen.

F - Den har vi inte fått.

F - Nej.

R - Nu finns den ju inte, men man kan hämta den på regeringens hemsida. På utbildningsdepartementet så är det förskola och utveckling så är det, där kan man se tankar bakom och se liksom varför man gör revideringarna. Och då är det ju det här att, den svenska förskolan, att vi kan bli ännu bättre på det här med att följa barns lärande. Alltså mer i, alltså vi har ju inte uppnåendemål i förskolan, utan det ska ju vara målfokuserat framåt.

F - Med strävansmål.

R - Ja, strävansmål. Och där kan vi bli bättre på barns... Men även språk och kommunikation, så står det att man skall, målen... Jag har målet här för jag tänkte på det, alltså "hur gör man för att utveckla" testa sig för bilder, texter och olika medier, samt förmågan att använda sig av och tolka och samtala om dessa... Det är en rätt avancerad process, om man tänker.

F - Alltså bildanalys är ju väldigt avancerat tycker jag som själv har jobbat med det.

R - Ja.

F - Och det måste ju vara något väldigt kontinuerligt i förskolans vardag för att det ska, för att barnen ska få ut någonting av det tänker jag. Det får vara ganska djup, precis som du prata om innan, det är ju också pedagogen där som måste ha kunskaperna för att kunna... För att kunna hjälpa barnen i deras utveckling.

R - Mm.

F - Nej men jätteintressant att höra vad ni jobbar med och...

R - Och då kan jag väl säga att, om man tittar på den här då (visar någonting) när, för det här är ju liksom när vi gör utifrån... På det sättet så driver ju vi politiskt, sen om man nu ska se hur vi tror att, om vi nu kopplar tillbaka till verkligheten hur den påverkar, så är det ju svårt att veta också. För jag vet ju att många har ju sagt att den förra lärarutbildningen innan man tydliggjorde att man, i inriktningen mot förskolan och matematik, så trodde man att matematiken, då började barnen i förskolan när de va sex år, då var det en sån indelning vet jag på den utbildningen, men så blev det! Sen rättade man ju till det! Så att ... Så tror ju jag att många tror, tycker också att det blir bra nu när det kommer ut mer förskollärare som är mer fokuserade på förskolans verksamhet.

F - Ja.

R - Fast då är vi tillbaka lite på vad arbetsmarknaden, och ja...

F - Mm.

R - För där har man ju hört en del alltså som kommer (otydligt)... Men det är ju de då som in, de som var alldeles i början som kom ut, inte ni som kommer ut nu för där har man ju mer fokuserat mer in på förskolan...

F - Ja, alltså för vi har ju läst "för tidigare åldrar", det är ju egentligen upp till tvåan.

R - Ja.

F - Så att, i praktiken kan vi inte jobba i en andraklass eftersom att vi måste välja till ett ämne.

R - Ja.

F - Då får vi ändå lägga till en termin.

R - Ja, ja.

F - Men, det är ju liksom man har möjlighet att läsa den inriktningen, och sen lägga till en termin, och då kan man jobba i första eller andra klass eller i förskoleklass eller sådär.

R - Mm.

F - Men jag kan ju inte, jaa... Jag visste ju från början att jag ville jobba i förskola, men det kanske ordnar sig bra också att man har alternativet att man kan välja sen, vart man vill jobba. Man kan jobba med barns om är ett och man kan jobba med barn som är nio liksom.

R - Mm.

F - Det är ganska stor skillnad.

F - Och sen inte bara det, jag tänker på vår utbildning. Vi har ju fått lite, jag tänker på att vi har varit blandat med många som kanske läser, vad är det mellan, nej vi har inte haft mellan, vad är det, grundskolelärare upp till sexan. Alltså jag, för jag kan tycka det är ganska bra att få en inblick i vad som förväntas av barnen.

F - Vi har ju pratat mycket med andra studenter också som, de som jobbar med äldre barn, att de tycker det är väldigt intressant att höra hur vi jobbar på förskolan. Och det tänker jag också på en sådan grej att, rent i praktiken, så har det ju vart ganska mycket prat det här med övergången från förskola, förskoleklass och sen in i skolan. Att om inte ens vi studenter får inblick i hur vi jobbar, hur ska vi då kunna göra det i praktiken i en skola? Och så kommer det vara nu i den nya lärarutbildningen, som... Nu har jag tappat ett namn här... Elisabeth Mellgren pratade om som är studierektor. Hon sa ju det att man kommer gå med samma klass hela utbildningen fram till termin sju. Och då får man ju inte alls ta del av varandra.

F - Nej...

R - Och där är ni ju inne på en väldigt viktigt, för jag tycker det är en progression i lärandet också, för det är viktigt, för det är ju samma barn vi har! Alltså är det ju det här faktiskt att när ettåringen går in i förskolan, då startar vi ju en process som våra kollegor i gymnasiet... Alltså de får ju se produkten som vi har gjort hela vägen! Och, det kan man ju säga att lärarutbildningsförslaget var så kom ju lärarförbundet med en egen, alltså där var det ju mer att det var en gemensam bas. Och sen så, sen så gjorde man tydligare... Så att lärarförbundet var ju inte och drev att det skulle bli specifikt, att man skulle dela upp lärarutbildningen såhär!

F - Nej... Nej, jag ja, jag kan inte säga något annat än att jag håller med. Jag tycker det har varit jätteintressant att träffa studenter som läser andra ämnen och det har varit väldigt, alltså väldigt intressanta seminarier man har haft med gymnasielärare som jobbar i engelska. Man kan fortfarande känna att man har något gemensamt! Att det handlar fortfarande om lärande. Så att det är lite intressant. Det är ju också svårt, det är ju väldigt svårt att veta hur framtiden kommer se ut, men som sagt, väldigt intressant att få ta del av vad ni, hur ni tänker och tycker och jobbar och sådär.

R - För det var ju då när lärarutbildningen kom först då, så vet vi, så pratade just lärarförbundet mycket om att det var ju synd att den kritik man då hade i den utbildningen som ni har gått,

F - LP01?

R - Ja, eller 2001 som den startade, som vi alla slarvigt har kallat ”den nya lärarutbildningen” ända tills nu när det kom en ny lärarutbildning igen! Men alltså då byggde man att man var tvungen att förändra en lärarutbildning, och det gjorde man på utifrån, alltså den kritik man fick i inledningsskedet på er utbildning.

Alltså det är ju alltid så när man startar en utbildning, så blir det ju lite ”barnsjukdomar” i början! Men de hade man ju börjar rätta till! Och då ändrade man utbildningen. Men utbildningen är ju en del eftersom man förändrade hela svenska skolsystemet. Alltså det är liksom, för vi har ju också, så kan man undra hur legitimationen kommer påverka? Också.

F - Som fortfarande inte dragit igång...

R - Ja det är, introduktionsår är det ju.